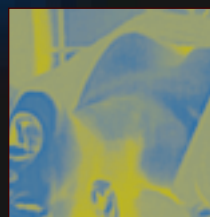
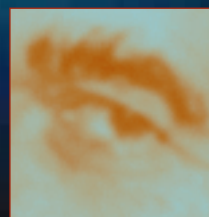
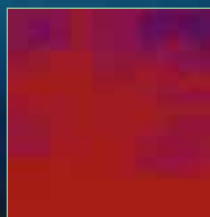

Kulturně společenský časopis
2000 • 10
na internetu

DOBŘÁ ADRESA

Z obsahu

O nové knize Barbary Nesvadbové

Rozhovor s Jaroslavem Kovandou

O novém filmu Jima Jarmusche

Příloha Den poezie

16. listopad 2000 čili 3 × 6

Obsah:

Příloha Den poezie
16. listopad 2000 čili 3 × 6

šest poprvé

(básníci Dobré adresy):

Kateřina Rudčenkova,
Jakub Šofar,
Radim Kopáč,
Jan Los,
Pavel Hájek,
Viki Shock

šest podruhé

(básníci starší generace):

Petr Král,
Ivan Blatný,
Vítězslav Nezval,
Josef Hiršal,
Karel Šebek,
Pavel Řezníček

šest potřetí

(básníci mladší generace):

Olga Vnuková,
Kristián Murný,
Petr Havlina,
Luboš Vlach,
Robert Lahoda,
Milan Šedivý

O čem se ne(mluví)

Vladimír Novotný: **Zas v zámku a v podzámčí**

Rozhovor

Velice rád a velice rychle sápu se zase slova,
rozhovor s Jaroslavem Kovandou

Fotografie

Filip Láb (fotografie), Radim Kopáč (text): **lesík, labuť, kytky**

Film

Lenka Nejezchlebová: **Samuraj z holubího domu**
Radim Kopáč: **Poslední střípky z karlovarského festivalu**
(tentokrát dokumentární)

Hudba

Adam Nenadál: **Dva nové tituly americké alternativy:**
Bad Religion a The Delta 72
Jakub Šofar: **Finská přesilovka**

Literatura

Štefan Švec: **Štětináč české poezie**
Vladimír Novotný: **Příliš málo, aby je znala, příliš mnoho,**
aby jim věřila

Co se chystá

Co chystá k vydání nakladatelství Vetis Via
v edici Želetavka

Představujeme Vám

(nová jména české poesie a prózy)

Filip Příhoda: **Když už se mi má udělat z něčeho špatně,**
tak ať je mi z toho předtím dobře

Na titulní stránce: Labuť, foto Filip Láb (viz str. 14)

Dobrá adresa, kulturně-společenský časopis na internetu, číslo 10, ročník 1. E-mail: dobraadresa@first-net.cz. Vydávají Přátelé Dobré adresy. Šéfredaktor: Radim Kopáč. Redakce: Pavel Hájek, Jan Los, Vladimír Novotný, Kateřina Rudčenkova, Viki Shock, Jakub Šofar. Grafická úprava a výtvarná redakce: Jakub Teyari. Výstavba internetových stránek: Libor Koudela. Neoznačené fotografie archiv redakce. Redakci nevyžádané rukopisy, kresby a fotografie se nevracejí. Technická podpora studio Grafín a FirstNet a. s.

Milí čtenáři,

Dobrá adresa doznává překvapivých proměn! Od listopadového čísla na jejích stránkách už nenajdete ani rozhovor s básníkem a šéfem Psího vína Jaroslavem Kovandou jako v tomto čísle, ani reflexi posledního Jaruschova filmu nebo recenzi Kasalova Hladoletu. Těžko se tu ještě kdy setkáte s reportážním záznamem koncertu finské kapely Värttinä, s kolekcí fotek Filipa Lába nebo s přílohou Den poezie. Nic takového!

V kuloárech se již notně dlouho šušká, že členové redakce Dobré adresy se vydávají za vpravdě lukrativnějšími džoby a stránky magazínu budou využívat k bezplatné propagaci svých nových aktivit: Jakub Šofar se od ledna 2001 stává šéfredaktorem Spy, Kateřina Rudčenkova emigrovala na Kajmanské ostrovy, Jan Los, Pavel Hájek a Viki Shock dokončují úpravy interiérů luxusního masážního salonu U Fešáka, který by měli slavnostně uvést do provozu 31. prosince t. r. (čtvrtým podílníkem je Štefan Švec!). Vladimír Novotný si otevřel zahradnictví.

Tak touhle delirantní noční vizí mě, prosím, dneska ráno vyděsil Viki Shock. Podívejte se! Na shledanou s Vámi se těšíme 30. listopadu 2000.

Radim Kopáč

šéfredaktor

P. S.: Zveme Vás co nejsrdečněji k návštěvě literárních večerů, které se konají každou neděli od 17. hodin v **Divadle Šuplík** (Prokopova 16/100)! Program na listopad: 5. vystoupí s programem „Láska je provinční paskvil“ redaktor nakladatelství Votobia Milan Kozelka a hosté, 12. prozaiko-poetické duo z Prahy Michal Šanda a Vít Kremlička, 19. ex-redaktor Literárních novin Igor Malijevský a hosté, 26. nestoři české středněgenerační prózy Václav Kahuda a Emil Hakl.

O
čem
se
(ne)
mluví

Zas v zámku a v podzámčí

Vskutku: jak psával Isaak Babel, jsou dva velké rozdíly mezi tím, zda se „úplně nahá“ vrhá do mediálního pokoušení taková zpěvačka Lucie Bílá, anebo „úplně nahý“ básník Ivan Wernisch. Není vyloučeno, že se napřesrok na Bítové sejdou čeští, moravští a slezští literáti v rouše Adamově, a tím se přihlásí k tradici

moucký Jan Schneider. Tito dva se však posléze přidali k Miroslavu Červenkovi a česko-budějovickému Michalu Bauerovi, kteří plédovali pro Šiktance, takže nakonec tihle čtyři těsně přehlasovali rotreklovce Jaroslava Meda, Romana Ráže a brněnského Milana Uhdeho. To vše budiž zaznamenáno nejen pro pamětníky.

Básníci tedy vyhráli na celé čáře, bez konkurenčně, jak se dnes mediálně říká, přičemž toto diskrétní sněmování porotců

Kdo ví, zda se o tom ještě mluvívá jak dlouho se o tom bude mluvit, nicméně přinejmenším dvě události rozčeřily hladiny našeho nynějšího literárního života. Pomineme-li ovšem zcela zaručené kuloárové informace, podle nichž novopečený laureát státní ceny za literaturu, tj. Karel Šiktanc, zvítězil v tajném, leč de facto velice průhledném hlasování poroty, o pouhá prsa neboli o jediný hlas před brněnským básníkem Zdeňkem Rotreklem (ostatně též maltézským rytířem). A to ještě až do posledního kola byl dalším horkým kandidátem třetí básník v řadě, totiž Jiří Rulf, letošní nositel nakladatelské ceny Mladé fronty, kterému podle dobře informovaných zdrojů zprvu dali svůj hlas dva nejmladší členové poroty, tj. kritikové Pavel Janáček a olo-

historických adomitů. Jenže tihle pronásledovaní a pomlouvání rebelanti, to nebylo žádné literární bratrstvo, a na jejich hrad na jih od Tábora, který si vyvolili, neměla žádná středověká média přístup. Leda zlé jazyky, a ty teď asi budou vydatně oblizovat Pluháčkův nahatý kalendář.

Zas v zámku a v podzámčí

se odehrálo ještě před tradičním zářijovým setkáním básníků (a také kritiků) na Bítově. Co se tam skutečně dělo, o tom panují zvěsti všelijaké. Psalo se o tom pravděpodobně nejzevrubněji v Právu, nicméně to nejpodstatnější se dá shrnout zhruba těmito slovy: Jiří Kuběna, spoluzakladatel bítovských básnických matiné a dlouholetý hradní kastelán, jaksi vytyčil a vycítil, že o letošní setkání již není takový zájem jako v minulosti, že na něj beztak přestávají jezdit naše bás-

nické veličiny (které navíc stárnou a umírají), a proto dal od letošního Bítova ruce pryč.

Když se ale přes veškeré potíže tradiční shromáždění básníků přece jen zorganizovalo, prý na tu nejposlednější poslední chvíli (však také některým zájemcům nebyla doručena včas pozvánka), rozdurděný hradní pán se pokusil rokující literáty vypudit z hradních prostor, ačkoli si vlastní průběh bítovského setkání jeho účastníci z valné části spíše pochvalovali, a to jak před těmito excesy, tak i po nich. Hlavní organizátor Martin Pluháček znechucen opustil Bítov dokonce záhy po zahájení festivalu a na ostatní spisovatelské návštěvníky se rozkačený Kuběna obořil, když ho vyvedlo z mí-

Zas v zámku a v podzámčí

ry nejnovější, pomalu už nikoho nepřekvapující extempore obnažujícího se Ivana Jirouse. A bylo řečeno, že je dokonáno, že Bítov už nemá smysl.

Nuže, má nebo nemá? Na Bítově se dozajista neukázal ani Šiktanc, ani Rotrekl, mnohem závažnější je však skutečnost, že se na toto setkání v relativně hojném počtu čím dál víc vydávají ti mladší, a právě jim by takové básnické sympozium mělo být určeno. Pokud bude při tom někdo z nestorů české poezie, co víc si lze přát, nemělo by to však být žádnou podmínkou sine qua non: vždyť i mezi básníky středogeneračními je řada výrazných osobností, kteří na tento malebný hrad a zámek neharcují z daleka z potřeby se svlékat na veřejnosti, nýbrž kvůli paní Poezii a kvůli možnosti se tam sejít s literárními druhy. Jestliže se tedy v příštím roce žádný Bítov neuspořádá či nevyhlásí, bude to velká škoda, poněvadž od samého počátku měl velký smysl a mohl se stát onou potřebnou stálíci našeho literárního dění. Stálo by však rozhodně za to kontinuitu podobných básnických setkání nějakým způsobem udržet a zachovat, přičemž by takové schůzky mohly být i skromnější, bez darů z Pražského Hradu, bez honosných kuběnovských zámeckých recepcí.

O
čem
se
(ne)
mluví

Zas v zámku a v podzámčí

Zas v zámku
a v podzámčí

níček, který zde jistěže nemohl chybět, dále Petr Odillo Stanczyk ze Strdic, Michal Šanda, Petr Ulrych, Bohuslav Vaněk-Úvalský nebo Michal Viewegh. Samostatnou kapitolou je truchlivý fakt, že se k tomuto kalendářovému fotografování propůjčil taktéž osmapadesátiletý Ivan Wernisch.

Tohle tedy Martin Pluháček sesumíroval kdesi v pomyslném bítovském podzámčí či podhradí; jeho kalendář spisovatelských aktů už je na světě – a co s ním? Mož-

Na ty budou účastníci vždy rádi vzpomínat, leč kvůli nim věru na zámek nejezdili!

Jenže kromě každoročního pořádání řečeného Bítova se neúnavný Martin Pluháček v průběhu uplynulých dvanácti měsíců věnoval též vydávání poněkud bombastického a poněkud lukrativního měsíčníku Neon (psali jsme o něm již v Dobré adrese 6/2000) a v předvečer definitivního zániku tohoto periodika se zaměřil na vydání vpravdě unikátního literárního kalendáře, v němž místo dvanácti měsíčků figuruje tucet nahatých nebo skorosvlečených, resp. nedosvlečených českých spisovatelů: vesměs jim mezi třiceti a čtyřiceti lety, pocházejí z Čech i z Moravy a spojuje je v první řadě skutečnost, že přispívali právě do Neonu anebo že publikují v Pluháčkově brněnském nakladatelství Petrov. Kdo nevěří, ať tam běží a řečený kalendář si sežene (anebo si koupí Reflex, kde přetiskli sedmero aktů z dvanácti), a pochopitelně právě tohle je nejúhlavnější vydavatelovo přání. Takže se zde svou nahotou mediálně producírují kupříkladu Václav Kahuda, J. H. Krchovský, Marian Palla, Jaroslav Pízl, Martin Reiner, Pavel Řez-

Zas v zámku
a v podzámčí

ná jeho nakladatelský počin nebo kvazipochin nějakým způsobem přispěje k mediální publicitě nahatých nebo polonahatých pá-nů literátů (studentky filosofických fakult už o kalendář projevily značný, byť převážně značně ironický zájem), což jim samozřejmě můžeme přát, zároveň však jde i výraz nesporné infantililty. Žádná prudérnost v tomhle případě není na místě, lidské tělo se stalo objektem umění už před antikou. Jenomže na druhé straně též komercionali-

zace neboli nynější medializace nahoty jest stará už jako lidstvo samo a tady se sluší přijít s otázkou, kam až sahají proměnlivé hranice vkusu a nevkus, přičemž samozřejmě nekráčí o sám fakt nahoty, nýbrž o inkriminovanou prezentaci nahoty na veřejnosti: o její zveřejnění v poloze mediální, komerční, reklamní. Kdo ví, zda spisovatelé dostali za fotozvěčnění svých boků, slabin či lýtek zapláceno, po tom však nechtě pátarají finanční úřady. Konstatování, že jde o nevkus, anebo o něco tuze dětinského, se ovšem nad kalendářem vznáší jako Damoklův meč. A odpovídají tomu i první spon-

tánní studentské reakce, podle nichž se sice asi brzy dočkáme taktéž kalendáře aktů padesátiletých nebo šedesátiletých spisovatelek (ze zdvořilosti nejmenujme!), ale že po něčem takovém opravdu netouží.

Vskutku: jak psával Isaak Babel, jsou dva velké rozdíly mezi tím, zda se „úplně nahá“ vrhá do mediálního pokoušení taková zpěvačka Lucie Bílá, anebo „úplně nahý“ básník Ivan Wernisch. Není vyloučeno, že se napřesrok na Bítově sejdou čeští, moravští a slezští literáti v rouše Adamově, a tím se přihlásí k tradici historických adamitů. Jenže tihle pronásledovaní a pomlouvání rebelanti, to nebylo žádné literární bratrstvo, a na jejich hrad na jih od Tábora, který si vyvolili, neměla žádná středověká média přístup. Leda zlé jazyky, a ty teď asi budou vydatně oblizovat Pluháčkův nahatý kalendář.

Vladimír Novotný

Zas v zámku
a v podzámčí

**Velice
rád
a velice
rychle
sápu
rozhovor
se
zase slova**

Jaroslav Kovanda

(nar. 1941), básník
a výtvarný umělec,
šéfredaktor zlínského
literárního časopisu
Psí víno.

Po absolvování
UMPRUM v Uherském
Hradišti byl mj.
kulisákem, korektorem,
učitelem, topičem.

Knižně vydal:
Milý bratranče (1990),
Zlínská osma (1995),

Osiny (1996),
oficiálního debutu
Za oknem Erben
(Host) se dočkal loni.
V srpnu letošního roku
mu vyšla druhá knížka
Legenda o Svedrupovi
(Votobia).

Jaroslav Kovanda je
ženatý, žije ve Zlíně.

Pane Kovando, kde jste se narodil a v jakém prostředí jste vyrůstal?

Narodil jsem se za války v Baťově nemocnici ve Zlíně. Žil jsem odmala ve čtvrti baťovských domků, půldomků a čtvrtdomků, což byla kolonie cihlových baráček – jako v Americe. Protože se ve Zlíně, zejména za časů krize, platilo nejlíp, potily se tu pracovní síly z celé republiky. Otec do Zlína přišel z Hradce Králové, maminka z Archlebova od Kyjova. Tatínek byl všestranně nadaný člověk, maminka se vyučila švadlenou. Pocházela ze třinácti dětí. Moji rodiče patřili k první generaci „příchozích“ Zlíňáků.

Kam jste chodil do školy?

Ve Zlíně. Později v Gottwaldově. Na jedenáctiletce jsem měl rád angličtinu a ruštinu. Proto rodiče rozhodli, že bych měl studovat cizí řeči a nejlépe je hned uplatnit. Tak jsem šel do Prahy na Vysokou školu ekonomickou, obor zahraniční obchod. Mě už od mala lákalo umění, VŠE byla sprcha. Naštěstí jsem na kolejích Jarov potkal

Milana Knížíáka: černě zarostlého, v černém svetru a s baretkou na hlavě, ruce zmazané od barev a terpentýnu – až po lokty. Ten mě učil kreslit, pomáhal mi orientovat se mezi van Goghem a Gauguinem. Tím pro mne vysoká škola skončila. Začal jsem chodit po výstavách a divadlech a nakonec se přihlásil do Uherského Hradiště na obor sochařina. Na Jarově jsem ale potkal taky Petra Kabeše, Petra Chvojku, Standu Havelku a další členy Literárního kroužku VŠE, kteří mně pomáhali orientovat se v poezii. Po absolvování „umprumky“ jsem prošel řadu zaměstnání: byl jsem učitelem, korektorem, kulisákem, topičem, ale souběžně s tím jsem se věnoval poezii, sochařil jsem, maloval.

Vyrůstal jste v prvních letech po únoru 1948. Jak na vás tehdejší atmosféra ve společnosti působila?

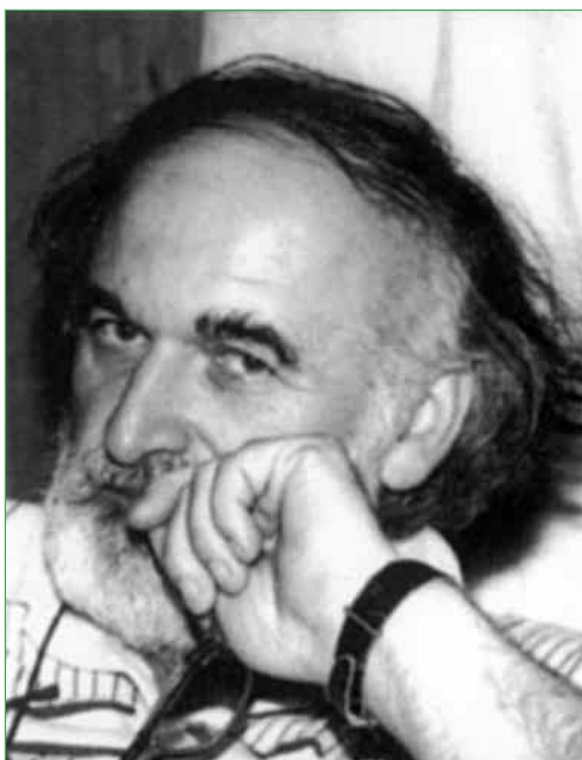
To byla schizofrenní doba. Něco jiného jsem slyšel ve škole, něco jiného doma. V padesátém roce, to mně bylo devět, jsem už byl v Pionýru a hrozně jsem se těšil na pionýrský šátek, protože brácha už ho měl. Rok na to jsem chtěl udat svého otce. Otec byl masyrkovec a komunisty dávno prohlédl. Doma visel portrét prezidenta-osvoboditele a ani za války, ani v padesátých letech jej otec nesundal. Jako děčko jsem s uchem na zdi poslouchával, jak otec nadává, koho z jeho známých zase zavřeli; a Svobodná Evropa a Londýn u nás po večerech chrčely pořád. Tu a tam se objevil i nějaký zakázaný tisk. V nejbližší by mně měla v Hostu vyjít knížka Odpolední klid, kde jsou mimo jiné vzpomínky právě na tuto dobu.

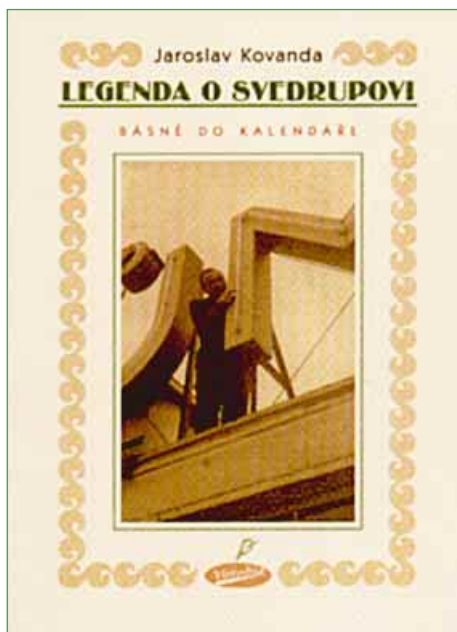
Otce jste nakonec neudal. Kdy jste komunisty prohlédl vy?

Prohlédl je asi silné slovo. Někdy ve třiapadesátém roce se nám to neustálé schůzování, to pionýrské stelivo, začalo zájdat. Tehdy jsem na půdě v Archlebově objevil svázaný ročník Junáka, a hlavně – Rychlé šípy. Pionýrským šátkem jsem si potom už jen čistil obuv. A s Rostou Čajánkem a Tondou Přivřelem jsme založili klub podle Jaroslava Foglara: sehnali jsme žluté skautské šátky a na tajných místech v lese jsme skládali sliby, lovili bobříky.

Kdy jste začal psát a kde jste prvně publikoval?

s Jaroslavem Kovandou

První básničky mně vyšly v Almanachu literárního kroužku VŠE, ve fialové cyklostylované verzi. V dnešní době fešáckých xerokopií a domácích produktů z laserových tiskáren byste se něčeho tak odporného už ani nedotkl. Ale jak jsme byli tenkrát šťastní, například pozdější překladatel Gabriela Garcíi Márqueze Vladimír Medek! A kolika ženským se ty verše daly věnovat!

V šestapadesátém roce se poměry v Československu uvolnily. Jak jste vnímal ten rok, kdy začala vycházet Světová literatura, objevili se Škvoreckého Zbábělci a Seifert pronesl svůj projev za svobodu literární tvorby?

V šestapadesátém roce mně bylo patnáct let. Po večerech jsme chodívali cvičit do oddílu ZTV, dříve Sokola. Můj největší zážitek z té doby byl, když jsem ve sprchách odpadním kanálem sokolským uviděl první ochlupené dívčí pohlaví. Jak z prstýnku na něm stříká voda. V každém věku máme jiné pořadí hodnot a za svých patnáct let nikdo nemůžeme.

Pak přišla 60. léta a zvolna se rýsovalo nové rozvolnění poměrů. Věřil jste, že tentokrát to vyjde?

Na začátku šedesátých let jsem byl na „umprumce“. Každý čtvrtek jsme postávali před knihkupectvími a čekali na novinky. Nikdy jsem už potom nezhltal tolik knížek. Nadto v úterky jsme si nakupovali barvy. Takže od čtvrtka do konce týdne jsme zpravidla hladovali. Ještě štěstí, že se chodívalo do menzy na večere na přídavky. A holky přece jen tolik nečetly, takže měly straven-

ky. Když je vám kolem dvaceti a můžete si přečíst Camuse, Sartra, francouzský antiroman, Ionesca, Kafku, později Doležala a Havla ve Tváři tak vám už ke štěstí moc neschází. A svobodu? Tu jsme si my narození za rajchu a odrůstlí za komunistů v té době nedovedli představit vůbec.

Co jste dělal v 60. letech? Publikoval jste, vystavoval?

Lidé postižení uměním to mají těžké. Když mají psát, musí zrovna malovat, když mají našepsované plátno, uvažují o tom, že by to mohli udělat trojrozměrně. Když vytáhnou dláta, přijde nějaký blázen, že by mohli udělat kabaret. A tak se léta vlečou a vy máte od každého oboru hromádku různé kvality. K tomu se oženíte, přijde osmašedesátý a dva roky neuděláte skoro nic. Takže nějaká ta výstava s přáteli na schodech starého Divadla pracujících, sem tam básnička v místním Tepu a pak mně věnovali pár stránek v nádherném Divokém víně; to jsem byl šťastím bez sebe. Ale jinak jsme se organizovali sami. V šedesátém šestém jsme vydávali časopis SUR, pak P.S., točili jsme grotesky, filmy.

Jak vzpomínáte na srpen 1968 a léta po něm?

To byla veliká škola. Zatímco jsme se my mladší ráno 21. srpna sebrali a šli alespoň psát po zdech, ti starší se už vraceli z obchodů s vozíky přetíženými pytli mouky. Měli zkušenost z rajchu a z konce války. Zatímco jsme někteří kmitali kolem zlínského divadla, které bylo tehdy základnou alespoň „mediálního“ odporu, mnozí starší mazali celé večery karty a nadávali, že v televizi je hovno. Taky ty názorové kotrmele když člověk kolem sebe viděl, dělalo se mu zle.

Jak to vypadalo v 70. a 80. letech ve Zlíně se samizdatem?

Upřímně řečeno nevím. Já jsem se v té době pohyboval po jiném dně. Třináct let

jsem kulisákoval, topil na gymnáziu, které jsem ještě pod jménem jedenáctiletka absolvoval. Gorkij kdysi poslal Isaaka Babela, aby šel „v ljudi“. Aniž bych se chtěl srovnávat s velikány, měl jsem někdy pocit, že jsem mezi lidmi už dlouho.

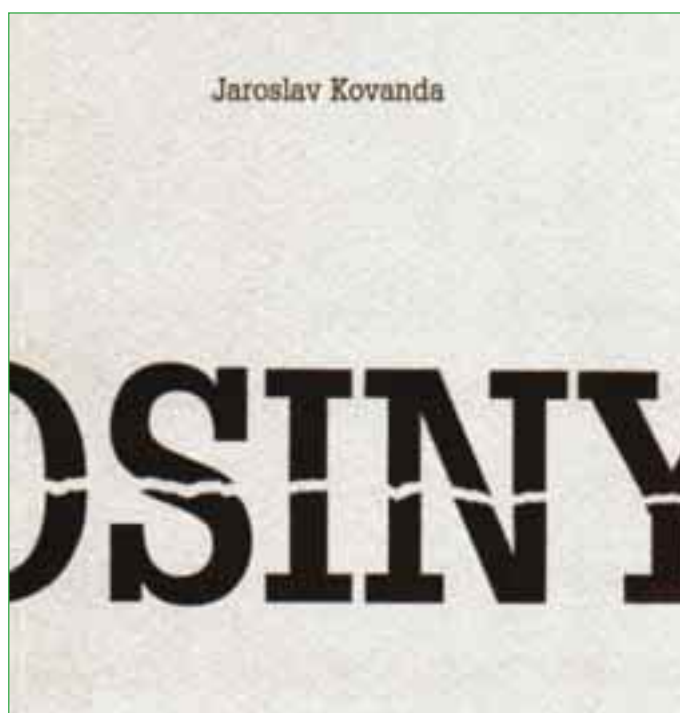
Doléhaly do Zlína některé tehdejší aktivity z Prahy? Věděli jste třeba o činnosti Charty 77, VONS, zapojovali jste se nějakým způsobem?

Z Prahy k nám doléhalo lecos, ale jak ke komu. Pokud vím, tak hlavně ke skupině kolem bratrů Devátých, Bedřicha Koutného, Pavla Jungmanna, mladšího Bartoše. U pana Zikmunda se scházivali lidé z okruhu Ludvíka Vaculíka. Já jsem byl na začátku 70. let ve styku s Otou Filipem, u něho v bytě se četlo. Když odešel na Západ, v pětasedesátém roce přišli za mnou fízli, že mám ve Svědectví otištěnu báseň a co o tom vím? Nevěděl jsem nic; Otík nechal v magazínu vytlačit text, který jsem mu dal někdy v pětasedesátém roce ve Slavičíně. V doprovodném textu mě označili za disidenta. Já jsem nikdy disident nebyl. Leda soukromý, na kulisácké šatně za točnou.

Oficiálního básnického debutu jste se dočkal až loni, v osmapadesáti letech a skoro deset let po listopadové revoluci. Proč tak pozdě?

Na devětaosmdesátém roku bylo snad nejpozitivnější to, že nás přinutil k dospělosti, k zodpovědnosti za svůj život. V devadesátém roce jsem vydal vlastním nákladem sbírku básní Milý bratranče (ve zlínském OKS) a do Tvaru na ní napsal velice dobrou kritiku Petr A. Bílek. Karel Šiktanc mně tenkrát poslal na ni velice povzbudivý list. Kdesi se k ní propátral i Vratislav Färber a nedávno mi vyčítal, že od té doby jsem nic lepšího nenapsal. Čili: v devadesátých letech jsem se rozhodl být sám za své věci zodpovědný. A pak, cítil jsem, že už nemám čas čekat, až se některá redakce rozhoupe

Takže od čtvrtka do konce týdne jsme zpravidla hladovali. Ještě štěstí, že se chodívalo do menzy na večeře na přídavky. A holky přece jen tolik nečetly, takže měly stravenky. Když je vám kolem dvaceti a můžete si přečíst Camuse, Sartra, francouzský antiromán, Ionesca, Kafku, později Doležala a Havla ve Tváři tak vám už ke štěstí moc neschází. A svobodu? Tu jsme si my narození za rajchu a odrůstlí za komunistů v té době nedovedli představit vůbec.

V Psím víně dosud publikovalo přes sto padesát autorů. Nejvíc příspěvků mně chodí ze Slovenska. Je to k podivu, s jakou důvěrou se na mne Slováci obracejí, jakou mají radost, že oni z Košic například můžou publikovat v českém časopise. Jak se chtějí přimknout k jiné samotě. Až se mi to poslední dobou trochu vymyká z rukou.

a něco mi vydá. Tak podobně jsem vydal ještě Zlínskou osmu a Osiny. Kdybych nebyl líný, pokračoval bych dál.

Vaše básnické knihy se obracejí k minulosti, chápete poezii jako dokument doby?

Já bych řekl, že se obracím spíš k „minoucnosti“. Poezii chápu jako dokument doby, jako bychom si ukazovali diáky. Vy jste nějaké zaznamenal, já mám ve sbírce na očním pozadí jiné. Poezie se je snaží nějak vtipně, překvapivě nebo originálně poskládat a ukázat: hle, takový jsem. A když jsem zaneřádný, jsou moje diáky zaneřádné, a když myslím jenom na prachy, tak jsou ty básně ubohé, a když myslím, že žiju v zázraku, může mít poezie něco z toho, co je za zrakem.

Před třemi lety jste začal vydávat časopis pro poezii Psí víno. Jak jste se k tomu nápadu dostal a o co jde?

K nápadu jsem se dostal zhruba před čtyřmi lety. Byl jsem tehdy poněkud „aut“. Kolem mne bažina; kdejaká pedikérka či ten, kdo kdysi otiskl v Československém vojákovi agitku, si mohli a dodnes můžou vydat sbírku. Chtěl jsem zjistit, co lepšího

se píše kolem mne. Vzpomněl jsem si na Divoké víno. V Psím víně dosud publikovalo přes sto padesát autorů. Nejvíc příspěvků mně chodí ze Slovenska. Je to k podivu, s jakou důvěrou se na mne Slováci obracejí, jakou mají radost, že oni z Košic například můžou publikovat v českém časopise. Jak se chtějí přimknout k jiné samotě. Až se mi to poslední dobou trochu vymyká z rukou.

Poezii střídáte s výtvarným uměním, věnujete se divadlu, zmínil jste film, kabaret – jak spolu tyto umělecké polohy souvisejí?

Dřív jsem se hrozně trápil, že nemůžu dělat pouze jednu věc. Že jsem tím pádem doživotní amatér, jak se o našem somatickém typu vyjádřil Marcel Proust. Ale co už fčíl, to se u nás říká. Podívejte se, já jsem například chodil třináct let do divadelní školy. Některé hry jsem znal takřka nazpaměť. Dva měsíce na zkoušky, tři čtvrtě roku na představení. Postavit, zbourat. Přenést židli, říct štěk. Když mně pak nabídli na „zušce“, abych učil dramaťák, nemusel jsem nic studovat. Ani jak uchopit roli, ani jak se zeizit na jevišti a podobné finty, které jsem vůbec neznal. Když to nadnesu,

stačilo si vzpomenout na situace, když jsme se prali v portále o užené koleno, které tam herec, aby se neudusil, odhodil, nebo na to, když jsme pod točnou kývali žebřem, na němž se nahoře herci klaněli. Vzpomenout si, jak to ten herec asi dělal. Nejsem v životě na moc věcí pyšný. Ale to, že já kulisák jsem připravil několik žáků na DAMU či na JAMU, mě velice těší. Že oni hrajou divadlo za mne. Protože já hlupák jsem se kdysi velice snažil být hercem. Teď jsem rád, že jsem tak nedopadl. Čekat na šatně až inspicient zavolá a na povel tam ze sebe něco sypat. Natož být nějakým takovým Clintem. Postávat před davem na molu a nastrkovat bradu a pačesy nebo jak ta Sharon tvrdit do mikráku v Benátkách „Io amo Italia, véro“. A běda ztloustnout. Běda nevypadat! To už je lepší, když nepíšu nebo nekmitám kolem časopisu, vracet se k tomu, co bylo v mládí tak bolavé, protože kamenné. Zkouška šutrem tomu říká. Když sekám do kamene, velice často si uvědomuju, jak jsme mu lhostejní. A z této „Nully“ velice rád a velice rychle sápu se zase slova, do toho vzkazu.

Dodnes žijete ve Zlíně. Jak na vás tohle město působí? Existuje tu nějaký genius loci?

Za to, že ve Zlíně dodnes žiju, vděčím své ženě. Několikrát jsem chtěl emigrovat.

Nepodařilo se mně ji ale přesvědčit. Jinak jsem léta duchovně utíkal do Archlebova. K dětství, ke krajině podobné válcům. Krabky těch baťovských domků ve mně dodnes vzbuzují úzkost. Někdy v nich vidím chlapy od kalandrů, z dřevákové, z vrátnic, ženské od kruhu, ze šicích dílen, jak hledí do stropu. Přítel výtvarník Yvan Theimer žijící ve Francii a v Itálii by mne tu nenavštívil, ani kdybych ležel na áru. Tak se mu Zlín hnusí. Ale já nemůžu zanevřít na to, co jsem viděl poprvé. Byť by to byla jen kontrolka, inkoustová tužka, zápisník, hrnek od vaječiny – obsah kabelky mojí matky, když se šedivá v obličejí vrátila z ranní směny do „raučurny“, jak nazývala náš půldomek.

Co je genius loci? Duchovní masox „vyrobený“ z mnoha lidských osudů? Společný jmenovatel mnoha čitateľů? Nakopl jste mne. Přátelé výtvarníci tu vydávají časopis Prostor Zlín. Možná je genius loci onen

„melt“ na americký způsob stvořený, v němž se tavili ti, co sem kdysi přišli. Mému strýci například, protože dělal u Baťů, v Archlebově neřekli jinak než Svedrupe. A přitom se jmenoval Jan Fila.

připravil
Radim Kopáč

Lesík, labuť, kytka

Rozostřenost Lábových pohledů,
pohrdání detailem a akcentování
vyváženosti fotografie „od rámu k rámu“
dávají v úhrnu do pohybu „film“, který je
podobně jako Buñuelův a Dalího
Andaluský pes zcela uchopitelný jen
v mezích iracionálna.

Popisky k fotografiím **Filipa Lába** (ročník 1976) jsou svojí strohostí možná záměrným kontrastem k mnohoznačnosti fotografií samotných. Ani „lesík“, ani „labuť“, ani „kytka“ tu totiž rozhodně nejsou jenom lesíkem, jenom labutí nebo jenom kytkou. Snímky, které Lába zaznamenal fotoaparátem Pionýr, modelem z 50. let, během loňského léta a znovu ve velmi banálním a zdánlivě jednorozměrném kontextu – „na prázdninách“, vycházejí z tradice surrealismu. V tomto případě ovšem nejde o bretonovskou narativnost a konsekv-

Labuť

nost, ale o vrstvení významů a přeludnost reality, která nabízí bytí v jediném statickém okamžiku, trsy obrazů a metafor. Rozostřenost Lábových pohledů, pohrdání detailem a akcentování vyváženosti fotografie „od rámu k rámu“ dávají v úhrnu do pohybu „film“, který je podobně jako Buñuelův a Dalího Andaluský pes zcela uchopitelný jen v mezích iracionálna. V mezích reality se můžeme řídit nanejvýš vágními adjektivy „tajemný“, „podivný“, „nedořečený“ a snad i „odcizený“.

Radim Kopáč

Lesík

Holešova

Lesík, labuť, květka

Baywatch

Kachenky

Lesík,
labuť,
květka

Beach

Chodba

Lesík, labuť, květka

Polštář

Pohovka

Lesík,
labuť,
květka

Kytka

Do českých kin vstoupil nový film krále americké nezávislé kinematografie **Jim Jarmusche**

Ghost Dog – Cesta samuraje (Ghost Dog – The Way of Samurai). Příběh je to až krystalicky průzračný: černý hromotluk Ghost Dog (Forest Whitaker) je profesionální zabiják, jehož „zaměstnavatel“, člen americko-italské mafiánské bandy, mu kdysi zachránil život. Ghost Dog se řídí samurajskými pravidly, která nakazují ctít svého pána a splnit úkol – třeba i s useknutou hlavou. Stvrzenky o provedení zakázek přivazuje na pařátěk některému ze svých poštovních holubů a svoji gáži si nechává vyplatit každoročně na podzim. Když zrovna nestřílí, cvičí se samurajským mečem, filosofuje nad japonskou literaturou nebo chodí na čokoládovou zmrzlinu ke svému frankofonnímu příteli.

„Poklidný“ život samotářského samuraje ale překazí nešťastná náhoda: jeho „pán“ jej najme na „úklid nepotřebného týpka“ – jenže v pokoji s čerstvou mrtvolou sedí také šéfova neteř. To je kapánek průšvih. Situace se rázem pootočí o 180 stupňů a po-

sluhovači velkého mafiánského bosse Varga mají teď za úkol zbavit se Ghost Doga.

Nynější Jarmuschův film se ve srovnání s předchozími mnohovrstevnatými opusy Mrtvý muž nebo Noc na zemi odvíjí ve svižnějším tempu a v divácky přístupnější tónině. Což mu ovšem nikterak neubírá na originalitě a propracovanosti! Je obdivuhodně vybroušeným příběhem o střetu světa tradic (samurajství), cti a pravidel s mafiánským světem, který jakoukoliv úctu a respekt a priori zcela odmítá.

Přestože od posledního Jarmuschova filmu Mrtvý muž uteklo šest let (nepočítáme-li dokumentární Rok koně, poctu muzikantovi Neilu Youngovi) a autorský rukopis se s nynějším snímkem v mnohém vytříbil, zpoetičtěl, motivická i tématická návaznost je i po letech více než zřejmá. Vzpomeňme třeba hned úvodní scénu z Mrtvého muže,

nekonečně dlouhou cestu Billa Blakea (Johnnyho Deppa) vlakem ke svému novému zaměstnavateli. Totožný motiv cesty Jarmusch užívá i v Ghost Dogovi: krádež auta a jízdu na místo osudového činu prokládá sekvencemi nekonečného plachtění holuba. A dál: oba filmy mají i totožný závěr. Blakeova pouť po vodách „na druhý břeh“ koresponduje s Ghost Dogovou cestou vstříct výstřelům z namířené pistole svého ochránce. Neměnný je i Jarmuschův kultivovaný humor, stejně jako metafyzický přesah.

Zmíněnou nekonečnost úvodní cesty však nyní pohání a zároveň rozvolňuje ra-

S a m u r a j z h o l u b í h o d o m u

Jim Jarmusch

Film o pistolníkovi z holubího domu by mohl přilákat do kin nejen Jarmuschovy „skalní“ příznivce, má ambice zaujmout daleko širší obecenstvo, které se nemusí obávat estetická k užívání, ale ani krve pro krev. Každá scéna tady má svůj smysl a řád, žádné slovo nezní dutě. Ghost Dog je holdem samurajsky přímé a čisté cestě od začátku až do nezvratného konce.

pová muzika, která se line z Ghost Dogova oblíbeného cédéčka. Právě návaly akce střídané přehnoupnutím se v poklidnou rovinu jsou pílíři celého filmu. Podíl na tom má pro Jarmusche nebývale působivá kamera, která si bere na mušku drobné detaily, od nichž ujíždí do velkého plánu, nebo zkrášluje hrdinovy rozcvičky s mečem či samotné akce zpomalením a rozfázovanými záběry.

Robustní černý herec Forest Whitaker se svého úkolu zahrát moderního samo-

Forest Whitaker čili Ghost Dog (vlevo)

rostlého samuraje zhostil dokonale: hraje rozvázného medvěda, který se však v krizi rozhodne během sedmi nadechnutí, jak mu posvátná kniha Samuraje káže. Do mrtvé zlikviduje partičku mafiánů, ale svému „pánovi“ se na odpor nepostaví: ctí pravidla do sebevražděných důsledků. Je nezlomný, ale senzitivní zároveň: nerozhodí ho namířená hlaveň kvěru, ale na krajíčku má, když vidí postřílené svoje holuby; rozněžnit ho dokážou oči pouličního voříška. Kloudnou řeč s ním hodíte jen pokud jde o knížky nebo pokud jste francouzsky hovořící zmrzlinář. A propos: právě rozmluvy Ghost Doga se zmrzlinářem ze stánku, kdy každý mele svojí řeč, ale přesto si hluboce rozumějí, patří k nejjemnějším „dialogům“ filmu.

Kolem ústředního hrdiny skotačí několik dalších svérázných figurek, včetně členů „tatíkovsky“ usedlé mafie. První z nich zbožňuje rappera Flava Flav z Public Enemy, jiný je senilním kmetem nad hrobem, jehož infarkt ve finální čistce mafiánského doupěte se stane gólem do vlastních řad. Všichni dohromady milují kreslený seriál (něco mezi Kocourem Felixem a Itchim a Skretchim), který se stane Ghost Dogovi předlohou pro excelentní „potrubní“ vraždu bosse Varga.

Film o pistolníkovi z holubího domu by mohl přilákat do kin nejen Jarmuschovy „skalní“ příznivce, má ambice zaujmout daleko širší obecenstvo, které se nemusí obávat estetická k užívání, ale ani krve pro krev. Každá scéna tady má svůj smysl a řád, žádné slovo nezní dutě. Ghost Dog je holdem samurajsky přímé a čisté cestě od začátku až do nezvratného konce.

Lenka Nejezchlebová

José Luis López-Linares

Javier Rioyo

Za světovými dokumenty nezaostával ani ten český: s novým, více než čtyřhodinovým opusem se v Karlových Varech představil klasik české kinematografie, mj. básník, výtvarník a vysokoškolský pedagog Karel Vachek (nar. 1940). Jeho snímek *Bohemia Docta* aneb *Labyrint světa a lusthauz srdce* (Božská komedie) je třetím dílem plánované tetralogie, která usiluje komplexně zmapovat společenské a duchovní procesy v rámci české kultury. Tuto zdaleka ne vždy lichotivou reflexi Vachek podává svérázným a novátorským způsobem.

Poslední střípky z karlovarského o festivalu (tentokrát dokumentární)

Letošní ročník karlovarského festivalu nabídl vedle klasického hraného filmu i řadu dokumentů, tradičně vysoké úrovně. Začneme dvěma snímky dokončenými v letošním roce, oba se vracejí k výrazným osobnostem světového filmu: španělsko-mexický snímek **Pár slov o Buñuelovi** (A propósito de Buñuel, režie **José Luis López-Linares, Javier Rioyo**) přibližuje fenomén španělského režiséra Luise Buñuela, druhý snímek **Světloje mým společníkem** (Ljuset håller mig sällskap, režie **Carl-Gustav Nykvist**) podává kompaktní obraz kameramana Svena Nykvista, dlouholetého spolupracovníka režiséra Ingmara Bergmana. Oba snímky jsou komponovány jako koláže ze vzpomínek přátel, členů rodiny a blízkých spolupracovníků, kontury dokreslují střídme ukázky z klíčových děl autorů. Byť se občas oba

snímky (zejména ten o Nykvistovi) nevyvažují přílišné adorace ústřední postavy a určité ztráty nadhledu, máme před sebou cenné záběry dokumentující podhoubí, ze kterého oba tvůrci a později jejich filmy vyrůstaly.

V případě Nykvista (nar. 1922) se divák dočká například archivních záběrů z „odvrácené strany“ některých z jeho natáčení, tedy z dějů „za kamerou“, jakéhosi filmu o filmu, a jedinečných sekvencí, kdy o Nykvistovi promlouvá nestárnoucí osmdesátník Bergman. Luise Buñuela (1900–1983) v dokumentu přibližují mj. režisér Carlos Saura, synové Jean-Luis a Rafael a Jean-Claude Carrière, francouzský producent a scénarista, který s Buñuelem spolupracoval v letech po jeho návratu z Mexika. Kromě podílu na vrcholných snímcích Nenápadný půvab buržoazie nebo Tajemný předmět touhy Carrière připomene i knihu Do posledního dechu (česky 1987), kterou s Buñuelem sepsal, a z paměti vydoluje i jednu anekdotu, kterou mu Buñuel prý kdysi vyprávěl: „Při jednom natáčení se Buñuel s Dalím do krve pohádali. Buñuel Dalímu utrl obě nohavice a už mu kálí do klobouku! Dalí se na to chvilku dívá, pak si lehne pod mandloň a začne levitovat. Levituje zbytek dne a celou noc. Ráno je mlha a tak se Dalí Buñuelovi na padesát let ztratí. Po padesáti letech se v rozhovoru pro jeden francouzský žurnál Buñuel svěřil: ‚S Dalím bych přece jen rád vypil sklenku šampaňského dřív než umřu.‘ Dalí si rozhovor přečetl a po služce vzkázal: ‚Buñueli, já taky. Jenže už nepiju.‘“

Za světovými dokumenty nezaostával ani ten český: s novým, více než čtyřhodinovým opusem se v Karlových Varech představil klasik české kinematografie, mj. básník, výtvarník a vysokoškolský pedagog **Karel Vachek** (nar. 1940). Jeho snímek **Bohemia Docta aneb Labyrint světa a lusthauz srdce (Božská komedie)** je třetím dílem plánované tetralogie, která usiluje komplexně zmapovat společenské a duchovní

procesy v rámci české kultury. Tuto zdaleka ne vždy lichotivou reflexi Vachek podává svérázným a novátorským způsobem. V kolekci diskusí s literáty, hudebníky, filosofy, politiky ad. nestojí „jen“ za kamerou, nýbrž přímo vstupuje do děje před ní, stává se rovnocenným partnerem zpovídaných, snaží se odkrývat divákovi jejich světy, ale zároveň mu umožnit nahlédnout do světa vlastního. Vedle primární dokumentární roviny tak vnímáme ještě jakýsi metafilm, film o filmu,

který do detailu popisuje proces vzniku díla. Ve výběru osobností, se kterými ve filmu diskutuje, se Vachek soustředil na okruh, ve kterém se sám dlouhá léta pohyboval, na předrevoluční underground a disent: v Bohemia docta se setkáváme s Egonem Bondym, Ivanem „Magorem“ Jirousem, The Plastic People of the Universe, Jím Čertem, Milanem Knížákem, Václavem Havlem nebo Andrejem Stankovičem. Jako kontrapunkt k nim Vachek přizval mj.

Z filmu „Pár slov o Buñuelovi“

V kolekci diskusí s literáty, hudebníky, filosofy, politiky ad. nestojí „jen“ za kamerou, nýbrž přímo vstupuje do děje před ní, stává se rovnocenným partnerem zpovídaných, snaží se odkrývat divákovi jejich světy, ale zároveň mu umožnit nahlédnout do světa vlastního. Vedle primární dokumentární roviny tak vnímáme ještě jakýsi metafilm, film o filmu, který do detailu popisuje proces vzniku díla.

Carl-Gustav Nykvist

Karel Vachek

Lars von Trier

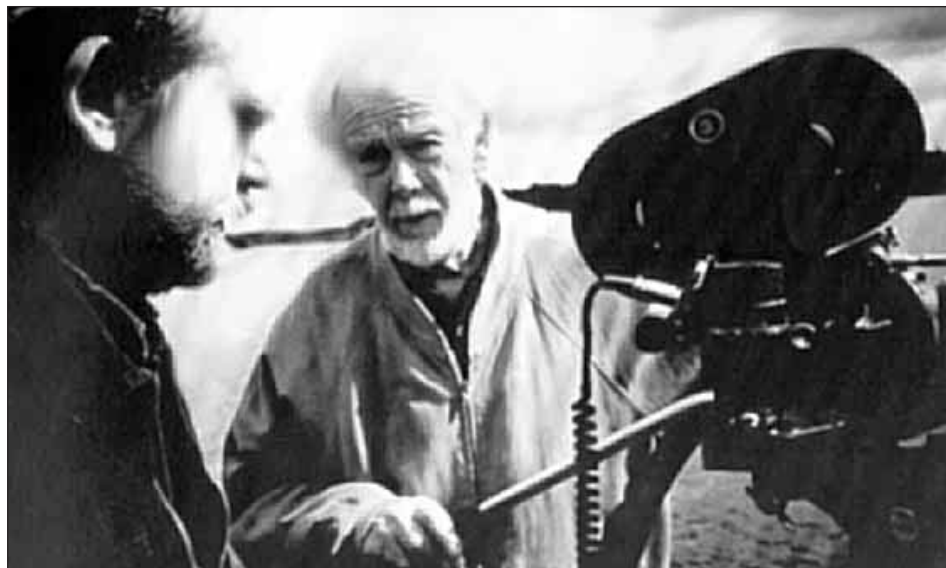
„zlaté hochy“ z Nagana a Miloše Zemana – potvrdil tak tradiční imperativ své tvorby: pravdivé musí být veselé!

Jen na okraj: v rámci poměrně kvalitního pásma filmů pražské FAMU představil nedávný absolvent, Vachkův žák **Jan Gogola mladší** své půlhodinové dílko **Deník babičky Němcové** (1999). Zřetelnou návaznost na dikci svého učitele ale Gogola posouvá o stupeň výš: zatímco Vachek zůstává v rovině čistých reálií, Gogola do svého snímku občas zakomponuje hranou vsuvku, nadto podtrženou už ne vachkovskou veselostí, ale ironickým, občas jízlivým humorem. Filmař se tady pohybuje nejen v dokumentární rovině, ale z části i v rovině komentátorské, hodnotící – naplno to potvrzuje letošní Gogolův film Nonstop.

Na závěr se letmo zmíníme o posledním filmu dánského režiséra **Larse von Triera** (u nás známého snímky Prolomit vlny, Idioti nebo monumentálním Královstvím) **Tanec v temnotách** (Dancer in the Dark). Příběh české emigrantky Selmy, svobodné matky, která žije ve Spojených státech a pracuje jako dělnice v továrně, se

odehrává ve dvou rovinách. V té první, obrácené ven, se Selma profiluje jako jemná a usměvavá milovnice muzikálu, v té druhé, rovině obrácené dovnitř, v ní postupně rozpoznáváme matku zoufale odhodlanou zachránit svého syna před neštěstím, které s každým dnem intenzivněji pociťuje sama na sobě – dědičnou ztrátou zraku. Film točený převážně „rozkmítanou“ ruční kamerou kombinuje melodrama s muzikálem: tíživým scénám, které v roli slepnoucí Selmy výtečně zahrála islandská zpěvačka Björk, zároveň autorka hudby, odlehčují přirozeně vkomponované muzikálové sekvence – labutí píseň člověka, kterému svět doslova mizí před očima. I přes nadměrné protahování některých scén, neskrývanou snahu občas „zahrát na city“ a konečně v drtivě většině zamítavé hlasy kritiků, je von Trierův Tanec v temnotách skutečným filmovým tancem. Byť končícím temně.

Radim Kopáč

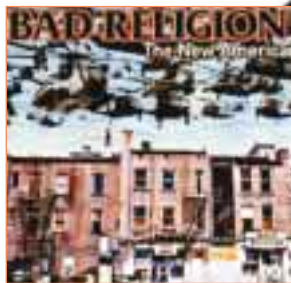
Z filmu „Světlo je mým společníkem“

Z filmu „Bohemia Docta aneb Labyrint světa a lusthauz srdce (Božská komedie)“

Z filmu „Tanec v temnotách“

Bad Religion

Veteráni amerického punk rocku **Bad Religion** spojili na svém novém albu síly s producentskou veštinou v podobě ostříleného Todda Rundgrena a výsledkem je jedna z nejpůsobivějších a nejvydařenějších nahrávek v celé bohaté diskografii kapely. Titul **The New America** (Sony Music, 2000, 40:19) sice nepřináší žádné podstatnější změny ve zvuku kapely, nicméně všechny atributy, dlouhá léta charakterizující tvorbu tohoto kvinteta, působí na novince nečekaně svěže a čerstvě.

Výhradní autor repertoáru, zpěvák Greg Graffin, se tentokrát coby skladatel hravě přenesl přes latku, vysoko nasazenou minulými alby a přichází s kolekcí vyrovnaných, v nejlepším slova smyslu chytlavých, především ale nesmírně silných melodií. Jejich nosnost hravě vydrží celou stopáž alba a je hlavní devízou The New America. Bad Religion vždy spojovali euforicky uhánějící punková tempa s výraznou melodikou a tato symbióza se opět projevuje jako životaschopná – mimo jiné i díky skvělému, lehce posmutnělému hlasu Grega Graffina, spojujícího v sobě melancholii s revoltou i nadějí

a sílu s něhou. V podstatě punkrocková (ovšem nesmírně vyzrálá a promyšlená) muzika sice reflektuje hardcoreové hudební postupy i témata, ale zejména v textech se Graffin kromě sociálně-politických témat dotýká i osobních záležitostí, které mě osobně oslovují podstatně naléhavěji.

Za zmínku stojí i vydařené kroky stranou obvyklých punkových klišé: nápaditá souhra obou kytar a především příjemně osvěžující rytmické změny (např. hned v úvodní You've Got A Chance). Samozřejmě, že jinak převládají prudce akcelerující vypalovačky s charakteristickými sbory v refrénech, ale těch několik odboček dodává albu další rozměr, tak potřebný pro jeho celkový spád.

Nemohu si odpustit osobní asociaci: krása melodií těch nejlepších skladeb na albu (It's A Long Way To The Promise Land, 1000 Memories, Believe It) mi připomíná atmosféru desky Blue Sky Mining od australských Midnight Oil – jde o podobně odhodlanou víru v pozitivní cestu ke zlepšení tohoto světa (ke které samozřejmě patří zdravá dávka patosu). I toto zřejmě politické stanovisko je jistě jedním z důvodů, proč by bylo velmi nepřesné, nespravedlivé a zjednodušující řadit Bad Religion po bok momentálně populárních, tzv. neopunkových kapel typu Green Day nebo The Offspring (jak se to někdy bohužel děje). Bad Re-

Dvanové tituly
americké alternativy:

Bad Religion vždy
spojovali euforicky
uhánějící punková
tempa s výraznou
melodikou a tato
symbióza se opět
projevuje jako

a The Delta 72

ligion jsou kapelou s tradicí, pevnými kořeny a s jasným postojem. Lze jim věřit.

V podstatě všechny nahrávky bandy **The Delta 72** by se daly hodnotit pouze a výhradně podle míry, s níž se toto kvarteto nechalo inspirovat tou nejklašičtější tváří rocku – odkazem The Rolling Stones, Doors, Led Zeppelin a Boba Dylana. Zvuk The Delta 72 by se jistě dal pohodlně umístit do škatulky s nápisem „retro“ a odzvánět jako ničím originální, i když sympatická poklona klasikům žánru. Tohle všechno by možná šlo. Jenže desky téhle kapely jsou natolik zábavné, chytlavé a energické, že je v žádném případě nelze ohodnotit takto zjednodušeně a nepřesně. A hlavně: je to víc, než jen retro.

Na svém novém (celkově třetím) albu, nazvaném lakonicky **000** (Touch and Go / Day After Records, 2000, 35:19), znějí The Delta 72 snad ještě více staromilsky, než

kdykoliv před tím. Dominantní pro celou nahrávku je především archaický zvuk hammondek Marka Boyce, jejichž silný, pevný tón připomíná atmosféru Dylanovy nesmrtelné Highway 61 Revisited, kterou podobně ozdobil Al Kooper (v Just Another Let Down možná i proto uslyšíte mistrovi Like A Rolling Stone). Hlas zpěváka a kytaristy Gregga Foremana pak překvapivě reflektuje i soulové inspirace – ty místy potvrzuje taktéž sytý vokál hostujících gospelových zpěvaček. Vše ženou vpřed přímočaré rockové riffy a velice hybná rytmička. Mám pocit, že podobně vydařený pokus o vzkříšení toho sympatičtějšího a inspirativního ducha 70. let provedli naposledy Big Chief na albu Mack Avenue Skullgame z roku 1993. Hip Coat (přpracovaná skladba z prvního singlu kapely) zase zní jako kultivovanější verze Spencero-vých Blues Explosion.

Nejzábavnější a nejpřitažlivější na celém projevu The Delta 72 ovšem je zvláštní směs obrazoborectví a úcty, hulvátství a pokory, s níž kapela přistoupila ke sto-krát semletému výrazu (včetně klasických rockových klišé v textech) a místo vybledlého, matného svitu stárnoucích rock stars mu vtiskla syrovost obyčejných chlápků a tím i novou uvěřitelnost. Proč by měl tenhle zvuk ztrácet legitimitu a hlavně kvalitu jen proto, že už dvě desetiletí není v kursu? A proč by ho nemohli autenticky prožívat muzikanti s alternativně-hardcoreovými kořeny a zkušenostmi (bubeník Jason Kourkounis hrál v Mule a Boyce dokonce v Boss Hog)? Možná proto celá tahle záležitost funguje tak báječně.

Adam Nenadál

životaschopná – mimo jiné i díky skvělému, lehce posmutnělému hlasu Grega Graffina, spojujícího v sobě melancholii s revoltou i nadějí a silou s něhou. V podstatě punkrocková (ovšem nesmírně vyzrálá a promyšlená) muzika sice reflektuje hardcoreové hudební postupy i témata, ale zejména v textech se Graffin kromě sociálně-politických témat dotýká i osobních záležitostí, které mě osobně oslovují podstatně naléhavěji.

Finská presilovka

Po úderu, který Praze před nedávnem zasadili Leningradští kovbojové, jsme mohli zažít další finský „pressing“ v naší obranné třetině. Finská skupina **Värttinä** – vystoupila 22. října v Arše – má v Čechách poměrně silnou posluchačskou základnu (stejně jako třeba Klezmatics) a věřím, že do České republiky jezdí ráda, protože jejich „zvuk“ nám prostě sedí.

Když jsem byl ještě drobným chlapcem, to málo, co jsem o „západní“ hudbě věděl, pojilo se se scénou britskou či americkou, něco málo s francouzskou a italskou. Pouze každoroční, československou televizí přebíraná soutěž Eurovize ukázala jednou za rok zpěváky a zpěvačky ostatních evropských „exotických“ zemí. (I když teď mě napadá, že zrovna Finsko spolupracovalo s Intervizí; už si to moc nepamatuji.) V sedmdesátých letech pak švédská ABBA otevřela prostor pro severní větry, pak se objevili Norové, z Islandu je dnešní superhvězda Björk a devadesátá léta jakoby by byla finská.

Nabitý sál Archy (převažovalo obecenstvo kolem třiceti let) si na začátek chvilku počkal. Jenže když se na scéně objevila trojice za rozličnými bubny a s všelijakými cingrlátky, na které se tluče a zvoní, s brazilskými rytmy a zpěvem, s neustále opakovanou mantrou „Brazil, Brazil“, nadšení poněkud opadlo. **Tamtam orchestra** M. Vacíka je sice projekt zajímavý, ale protože nebyl očekávaný, nějak mně (i části posluchačů) nesedl. Rytmy ovládly Archu skoro na pětáctyřicet minut a chtělo se mi ke konci zavolat: Běžte už s těma rytmy! A hlavně: zpěv, především dívčí třetiny TTO, byl občas nasazen velmi falešně. Prostě to „ono“ v něm nebylo.

Po technické pauze nastoupilo deset členů ze země tisíce jezer. V zadní lajně stálo šest muzikantů, od leva: housle, harmonika, mandolína (snad) + tenor saxofon, bicí, klasická basa a kytara. V přední lajně čtyři zpěvačky, na první pohled Spice Girls, na druhý pohled fenomenálně sezpívané kvarteto, s téměř strojovým frázováním (a přitom každá může měnit výraz a střihnout si sólo jak z praku).

Stál jsem se zavřenýma očima a poslouchal – byla to cesta Evropou a ještě dál na jih. Chvilí variace na Steeleye Span; když zpívala „děvčata“ á capella, tak se vám hlavou prohnal obrázek z ruských filmových pohádek, kde chór vesnických žen dodává tu správnou šťávu. Chvilí jsem v tom nacházel to, čím byl před dvaceti lety unešen celý svět a co dnes vychází v konzervách pod názvem

Jestli je v něčem globalizace určitě přínosná, pak je to v hudbě. Současný, stále silnější proud world music je odpovědí na do sebe zacyklené hudební styly, které už samy sebe tolikrát vykradly, že průměrný posluchač by klidně mohl načatou skladbu dohrát či dozpívat, aniž by to někdo poznal. Jen na okraj: o provázanosti celé world music scény svědčí i to, že předposlední cédéčko Värttina produkoval Paddy Moloney z Chieftains a zpívali zde i chlapci z Yat-Kha.

Skoro dvouhodinové vystoupení Värttina (třikrát korunované vytleskanými, vypískanými a vydupanými přídávky), s velice jednoduchým, úsporným způsobem muzikantského hraní (hudebníci však, když na to přišlo, dokázali předvést divoké trolly – viz třeba bubeník a hlavně akordeonista), nabíjelo energií. Stál jsem se zavřenýma očima a poslouchal – byla to cesta Evropou a ještě dál na jih. Chvilí variace na Steeleye Span; když zpívala „děvčata“ á capella, tak se vám hlavou prohnal obrázek z ruských filmových pohádek, kde chór vesnických žen dodává tu správnou šťávu. Chvilí jsem v tom nacházel to, čím byl před dvaceti lety unešen celý svět a co dnes vychází v konzervách pod názvem Le mystère des voix Bulgares. Když hrála kapela sama, měla dražv jako Pogues – jarmark, hospoda, výletní místo. Tohle byla hudba spjatá s lidmi. Holky v první lajně dělaly svou vlastní

show, jednou jakési techno pohyby, podruhé „otvírání studánek“ v podobě dětského tanečního souboru. Když pak na konci zazněl hit z předposlední desky, Vihma, bylo vám úplně jedno, že tomu ugrofinskému jazyku vůbec nerozumíte, i když každou skladbu uváděla některá ze zpěvaček anglicky.

Värttina jede zatím plnou parou skrz Evropu a okraje kontinentu se stávají jeho středem. Jen ta cédéčka (za 559 korun) – to je skvrnka, která samozřejmě připravuje cestu pro tradiční české „udělej si sám“. Na prodej jich bylo pět různých, včetně toho letošního.

Jenže Värttinou u nás značka Suomi nekončí, v rámci akce Helsinky v Arše se představí: 4. listopadu **Mieskuoro Huutajat** (www.huutajat.com) – Mužský sbor Řvouni (řev písní) a **Kimmo Pohjonen** (www.hoedown.com/html/kimmo.htm) – akordeonista a performer, 5. listopadu **Ima-C** (www.ima-c.com) – tříčlenná skupina, která mísí minimalismus, drum'n'bass, taneční rytmy, finskou hudbu, avantgardu, a **Angelit** (www.warner-classics.com/finlandia/In/innov/biogs/angelit.htm) – sestry Länsmanovy zpívající ve stylu „yoik“. Jako bonus: 3. prosince **Apocalyptica**.

Jakub Šofar

Le mystère des voix Bulgares. Když hrála kapela sama, měla dražv jako Pogues – jarmark, hospoda, výletní místo. Tohle byla hudba spjatá s lidmi. Holky v první lajně dělaly svou vlastní show, jednou jakési techno pohyby, podruhé „otvírání studánek“ v podobě dětského tanečního souboru.

Finská přesilovka

Když pak na konci
zazněl hit
z předposlední desky,
Vihma, bylo vám úplně
jedno, že tomu
ugrofinskému jazyku
vůbec nerozumíte,
i když každou skladbu
uváděla některá ze
zpěvaček anglicky.

Finská přesilovka

Štětínáč české poezie

J e to drsoň,“ vzdychne zasněně mladá milovnice poezie, dostane-li se k textům básníka **Lubora Kasala**. Vzdychne správně, Kasal (ročník 1958), t. č. šéfredaktor literárního obtýdeníku Tvar na odchodné, je skutečně drsoň a nadto i ve své nové básnické knize nazvané **Hladolet** (Petrov 2000), zůstává svůj.

Hladolet, zvěstovatel neštěstí, studená planeta (hádejte která), Halasova Hvězda času, je v Kasalově páté knížce leitmotivem, průvodcem cyklu básně o deseti částech, deseti podobnostvích o leččem. Pro Kasala je typické, že takřka nikdo nedokáže říct,

Nejvíce ze všeho jsou Kasalovi odporní
všichni ti zachránci a rytíři absolutní pravdy,
Rychlé šípy, na které s vášní zaútočil
v debatě v Tvaru u příležitosti smrti Jaroslava
Foglara, a zvláště Mirek Dušín („plešatý mirek
dušín co pouští pižmo“), jehož se (ovšemže
jen ve svých básních) snad cítí být
protipólem. Ano, protipólem: nejtajuplnější
a svým způsobem nejzvrhlejší postavou
Bratrstva Kočičí pracky – Štětínáčem.
Štětínáčem, který dorostl, svět pro něj nemá
tajemství, a tak o něm píše desetivětou
sarkastickou skladbu a posílá do něj svůj
Hladolet, posla bolesti.

o čem jeho básně jsou, ale řadu lidí jeho poezie přitahuje. Zkusme si určit proč.

Od své jedenáct let staré prvotiny Dosudby až dodnes Kasal mění ve svých sbírkách formu, v základu však zůstává jeho poetika stejná. V kterémkoliv svém textu je básník poznatelný už po několika prvních slovech. Může za to poetický základ, z něhož vychází, jeho práce s jazykem, a jeho světonázor. Takže jedno po druhém.

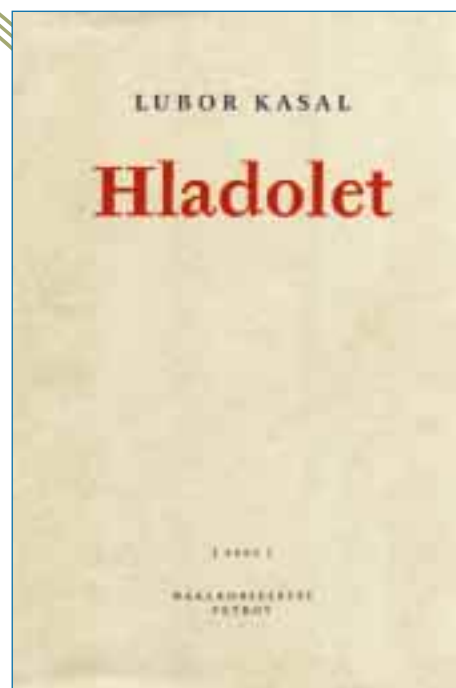
Poetický základ: Kasal je originální v tom, jakým způsobem zachází se svojí sečtlostí. Odmítá se podřítit jedinému vlivu, odmítá být beatnikem nebo halasovcem nebo androšem, vlastně jakýmkoliv epigonem, a je proto zároveň vším – je epigonem totálním. Jeho texty jsou přeplněny odkazy na cizí poezii, ať už formou, rytmem, typem rýmů, přímými citacemi obrazů nebo názvů, prostě vším. A v tom všem ponořen, prohrabávající se veškerou tou skvělou věteší, zůstává Kasal svůj. Jeho aluze na spřízněné či nespřízněné texty mívají i formu konfrontace, útoku, občas jsou ironické, ale ať už jsou jakékoliv, řadí se zcela organicky do jeho vlastních, kasalovských veršů. Poznáte-li odkaz, máte bod a v klidu si zamnete ruce nad svým vzděláním. Nepoznáte-li, ještě líp, verš bude pro vás tím působivější.

Práce s jazykem: Kasal si s jazykem hraje s bravurou krotitele. Jeho hra ale není milá, veselá ani elegantní („jen probůh nebýt duchaplný“). Je drásavá a drásající; básník škrábe jazyk na krvavé kousky a hází je s gusem na papír, čímž vesele činí z čtenáře hltavého supy („každý se mi koří klaní / jsem deflorátor z povolání“). V Kasalově poezii však není pro nějaké milosrdenství k jazyku ani stopy, slova, věty, vazby jsou mu jen šroubečky ve stavebnici. Anebo lépe: jsou mu mravenci, živými, pracovitými, důležitými, ale nepatrnými, jimž je možno utrhat nožičky kdykoliv je to v zájmu mraveniště, které Kasal s takovou kázní staví,

potřeba. Ale dosti zvířecích přirovnání. Jazyk, vystrašený a vycepovaný, autora poslouchá na slovo („takový bledoprůhledný ošlapek jenž kuká úzkostí“).

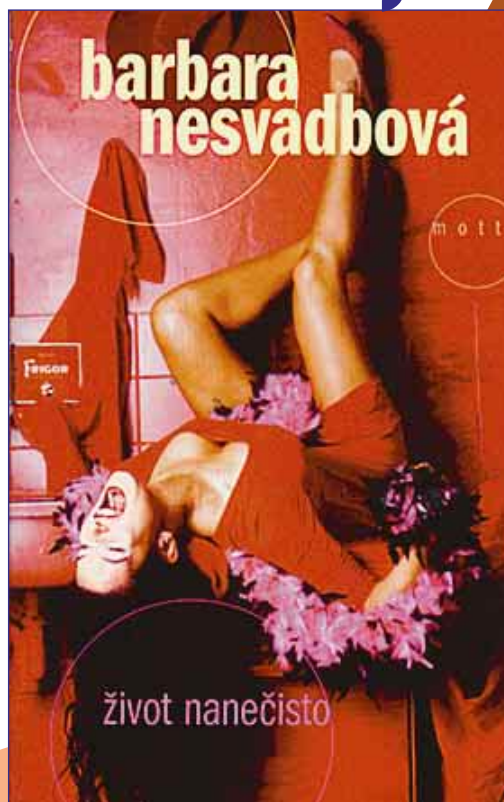
Světonázor: Jakkoliv má Lubor Kasal dlouhý havraní vlas, není Vinnetouem české poezie. Nezachraňuje raněné a neprobouzí v nás ušlechtilé city. Jeho verše nejsou patetické, ani se jimi nepokocháme, ani nás nerozštění. A přesto jsou bytostně sugestivní. Vtírají do čtenáře utkvělý pocit, že právě on je tím, koho autor nemá rád, a že celý svět je takový. Není to však exhibicionistické zhnusení Ivana Diviše nebo některých undergroundových „hrabat“. Kasal nás ve svých básních nesnáší s klidem, vytrvale, bez zbytečných výlevů. Snad jen jedinkrát, v bujarém vyvrcholení sbírky Hlodavci hladovci, to řekl nahlas: „jak jste mi všichni odporní a směšní / a všechny vaše osudy bych nevyměnil / za jediný úšklebek morčecí tlamky / z bedničky v předsíni“.

Konečně jsem veřejně citoval od Kasala to, z čeho mám juvenilní trauma a co mi kdysi vzalo několik sentimentálních ideálů. Kasal je ve svých básních Bohem, a nebo spíš tím druhým – Padlým andělem, který se na svůj i ostatní životy dívá z úšklebného nadhledu. Nejvíce ze všeho jsou mu odporní všichni ti zachránci a rytíři absolutní pravdy, Rychlé šípy, na které s vášní zaútočil v debatě v Tvaru u příležitosti smrti Jaroslava Foglara, a zvláště Mirek Dušín („plešatý mirek dušín co pouští pižmo“), jehož se (ovšemže jen ve svých básních) snad cítí být protipólem. Ano, protipólem: nejtajuplnější a svým způsobem nejzvrhlejší postavou Bratrstva Kočičí pracky – Štětínáčem. Štětínáčem, který dorostl, svět pro něj nemá tajemství, a tak o něm píše desetivětou sarkastickou skladbu a posílá do něj svůj Hladolet, posla bolesti.

Štefan Švec

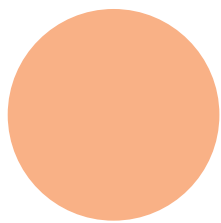
Příliš málo, aby je znala,

příliš mnoho, aby jim věřila

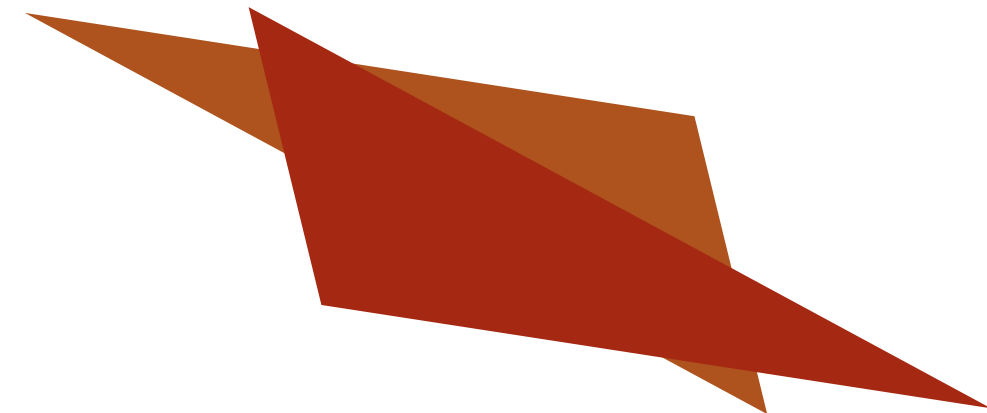
Tahle sentenci na svou adresu v duchu vysloví mladá Karla Dostálová, protagonistka třetí prozaické knihy **Barbary Nesvadbové Život nanečisto** (Motto 2000), ve chvíli, kdy už poklíkáte marně přemítá o mužích a klade si otázku, co vlastně o nich ví. Nicméně si v dějovém kontextu dané prózy počíná právě naopak: tváří se, že o nich ví úplně všechno a že je tedy „zná“, že každopádně nestojí o žádný mužský atribut (ani o penis nikoli, poněvadž by prý pak nemohla tak dobře běhat), a zároveň jim věří, paradoxně skoro všem, takovým i onakým: věří jim, že by se z nich nebo aspoň z jednoho jediného mohl vyklubat ten pravý, kterého by mohla milovat, kvůli kterému by se chtěla trápit. Prozatím tu však (totiž v tomto autorčině volném pokračování její druhé knižně vydané prózy Bestiář) se těmito jejími vyvolenými stávají převážně sami bizarní padesátníci, vesměs se závazky a s mnoha jinými dosti nepřístojnými vlastnostmi: jeden má invalidní ženu a k tomu je homosexuál (tedy vlastně bisexuál neboli podle slov prozaičky příležitostný homosexuál), ten druhý je bývalý politický čachrář, ten třetí cosi jako zbohatlý tunelář – zkrátka hoši jako květ.

Tudíž tady vesměs kráčí o muže, kteří ani trochu netrpí nouzí o peníze; ba právě naopak. Přes jejich výsostné společenské postavení přitom ovšem via facti zároveň představují společenskou spodinu: kupříkladu politické gaunery, úspěšné zloděje, podvodníky, kteří se pouze stáhli do ústraní, aby si mohli do sytosti užívat špinavých čili nakradených peněz, jimiž se bezpochyby všude pyšní. Je pozoruhodné, že veškerá autorčina kritika mužského plemene (anebo její nekompromisní projevy despektu k těmto bývalým pánům tvorstva) u Nesvadbové nikde nepokročí směrem k radikální nebo alespoň velmi opatrné etické kritice tohoto negativního typu. O žádných morálních limitech se tady skutečně nemluví, až máme dojem, pro spisovatelku zkrátka a dobře jako by neexistují: v době „me-

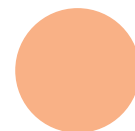
diálně přesycené sexem“ ji dokonce i takhle odpudivé postavy zajímají buď jako (potenciální) posteloví partneři, anebo jako majetkem oplývající samečkové, nad nimiž je nicméně (nebo právě proto) její protagonistka schopna pociťovat převahu. Když prý ne jinak, tak alespoň při orálním sexu. Hrdinka ovšem nejprve konstatuje, že píše načisto, leč žije nanečisto, takže jak si potom máme nebo můžeme vysvětlovat její aforismus, že „přestane psát a začne souložit“? Bude to načisto nebo nanečisto? A proč?

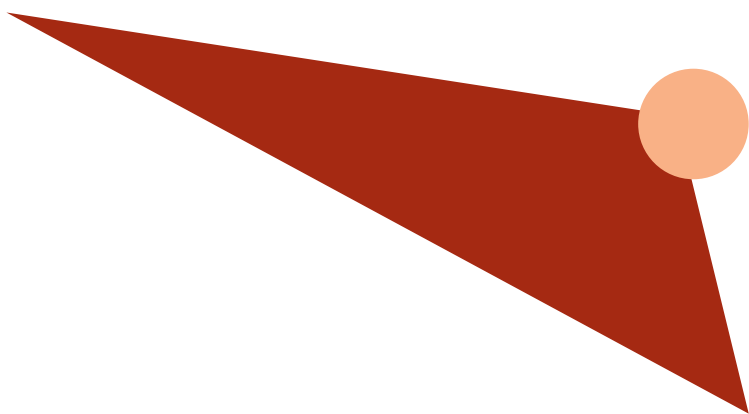
Není divu, že o takto bloumavě rozkochanou, nevyrovnanou, sebevědomou a zároveň psychicky labilní vypravěčku, hrdinku neboli antihrdinku třetí spisovatelčiny knížky dohromady žádný mužský protagonista nijak zvlášť nestojí. Leda s výjimkou podobně slabošských nebo naopak veskrze nervních stvoření, zatímco ona sama nezměrně (stejně jako v Bestiáři) věru plýtvá velkými city nejenom na tahleta stále se opakující a rádobyurčující milostná setkání. Současně ovšem ze všeho nejvíc doplácí na latentní, pouze zdánlivě provokativní schizofrenii svého dosavadního a stále se stupňujícího smýšlení a konání. Na jedné straně tu novinářka Karla (kdyby aspoň věděla, jak se správně píše Graham Greene!) chce být ztělesněním mladoženské volnosti, zbavené všech konvenčních pout, být takřečenou libertiánkou, na druhé straně by veškeré pocity vyplývající z této moderní svobody, jak v textu prohlašuje nebo si to nepochybně uvědomuje (či namlouvá), s radostí vyměnila za nějaký daný úděl, za každodenní program, za smysluplný návod, jak žít. Proto si musí poradit sama, načež si také poradí, jak umí: zvolí si cestu svobodné matky a v souvislosti s tím se vzdává též svého „bytu pro milenku“.

Usiluje-li Nesvadbová ve svých knihách o generační výpověď o světě, stále víc nyní směštnává všechna pokolení a všechny státy a všechny ženy a všechny muže do jednoho pytle či kadlubu magazínových polopravd a prostopravd, což je dozajista velmi komerční, velmi konvenční, žel i velice koncepční. Zároveň však tím demonstruje stále marnotratnější plýtvání svého průkazného talentu, jež jí mnozí kritikové stále kategoričtěji a dokonce i stále mediálněji upírají.

V tomto směru autorčina Karla postupuje relativně adekvátně svým názorům. Nicméně všichni eventuální mužští partneři jsou v jejích očích natolik nicotní (pokud právem, proč se zaměřuje tolik bezmocně zrovna na ně?) a natolik podléhají svým vrozeným charakterovým a psychologickým neduhům (všichni rádi žvaní o svém zaměstnání, o tom, jak jsou unaveni, a ze všeho nejvíc jim záleží na vědomí vlastní důležitosti, dohromady na ničem jiném), že se s nimi rozhodně nedá žít. Tedy přinejmenším nikoli s těmi, kteří nemají a neměli v úmyslu žít s Karlou, s touto předčasně přemoudřelou vysokoškolačkou, dívenkou na víkend, na pár víkendů. S mladou ženou, která je skutečně přesvědčena, že už pochopila úplně všechno, co se týká mužů (a přitom se z jejích slov čtenář o mužském pohlaví de facto nedoví vůbec nic nového nebo zjevně originálního), zároveň si ale nedokáže kloudně představit, jak by mohl

vypadat bytostně žitý partnerský vztah. Nebo jak by se mohlo konstituovat případné manželství, zvláště jestliže by nikterak nevyhovovalo jejím neuroticky soběstředným floskulím. Hrdinka si totiž jen velice pozvolna uvědomuje, že kvůli samým „jednočným aférám“ v jejím životě možná nikdy nenastane nic trvalého. Z tohoto důvodu nakonec v úzkých zvolí to nejtradičtější a také nejegoističtější východisko: pořídí si dítě.

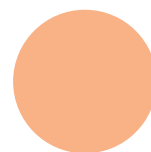
Dovedeme si docela dobře představit, jak se bude autorčina vypravěčka prózy Život nanečisto o své dítě starat: přesně v souladu se všelijakými magazínovými pravdami a poučkami, jimiž je doslova posedlá a k nimž zřetelně inklinuje. Na jedné straně si tahleta pětadvacetiletá protagonistka, která sama sebe v knížce charakterizuje jako (bývalou?) nymfomanku, připadá nesku-tečně stará, bezmála jako lidstvo samo, na straně druhé její chabě zakamuflovaná infantilita se stává tím, čím na sebe upozorňuje ze všeho nejvíc. Tedy i tím, čím proti sobě své okolí nejedivěněji odpuzuje a popuzuje. Utkvělá potřeba napěchovat celý svět do bezbřehých magazínových formulek stále výrazněji traumatizuje její myšlení a postupně z jejího života vytváří prachšpatně skrývané panoptikum, která svou životaschopnost v podstatě jenom předstírá. Někdy úspěšně, někdy neúspěšně, pokaždé však jde pouze o mimikry. Tomu ovšem odpovídá i zvolený titul autorčiny knihy: přes všechna suverénní slova, přes všechno

snobské výrazivo napořád jde toliko o záznamy života nanečisto, života infantilního, života, který nesměruje k hodnotové hierarchii a ve jménu této chronické absence odpovědnosti se přiklání jediné k producírování egotistických gest. Ostatně též nanečisto.

Barbara Nesvadbová ve svých pětadvaceti letech vydala krátce po prvotině a druhé knize už třetí prozaický opus; žádná z jejích dosavadních uveřejněných prací si nemůže stěžovat na nezáměr čtenářů. Ve srovnání s ní bestsellerista Michal Viewegh v jejím věku mohl o knižní prvotině leda tak snít, zvláště když marně zkoušel štěstí s celou řádkou rozmanitých rukopisů. Neusiloval však tehdy o laciný úspěch, zatímco na mladou prozaičku nebezpečí tohoto způsobu psaní odevšad číhá a má na ni přímo uhrančivý vliv. Začíná u ní totiž stále nepříjemněji převládat jakási stereotypní magazínová líbivost, efektnost, prosazuje se nikoli nedořečenost, ale jakási univerzalistická mediální nadřečenost, ve své podsta-

tě vůbec nic neříkající. Ona nadřečenost, podle níž jako by již všechno bylo odedávna jasné a všechno se odjakživa vědělo. Škoda! Usiluje-li Nesvadbová ve svých knížkách o generační výpověď o světě, stále víc nyní směřává všechna pokolení a všechny státy a všechny ženy a všechny muže do jednoho pytle či kadlubu magazínových polopравd a prostopравd, což je dozajista velmi komerční, velmi konvenční, žel i velice koncepční. Zároveň však tím demonstruje stále marnotratnější plýtvání svého průkazného talentu, jež jí mnozí kritikové stále kategoričtěji a dokonce i stále mediálněji upírají.

Ze všeho nejtruchlivější je na třetí knížce Barbary Nesvadbové asi okolnost, že téměř o ničem nevypovídá. V souladu s mlouvou dnešních sportovních komentátorů (a nejen těch) například praví ultramoderní hantýrkou o jedné své postavě, že „její život je o prožitcích“. Připustíme-li, že naše životy bývají o prožitcích, přiznejme si potom rovněž skutečnost, že existují i prožitky života, prožitky ze života, ba i životní prožitky. Mladá novinářka Karla tudíž v podání stejně mladé autorky prozatím v rámci svého transparentního příběhu pětadvacetileté dívky prožívá všehovšudy jakýsi „život o prožitcích“ a stále víc se pohybuje v jejich bludném kruhu. Není divu, že onen život nebo Život stále víc u ní vyznívá a je žit a je napsán jakoby skutečně nanečisto.

Vladimír Novotný

**Dají se noviny obrátit
vzhůru nohama?**

Čtěte

LITERÁRNÍ NOVINY

*...nevšední pohled
na společnost a kulturu...*

**Krátké články na lesklém
papíře vás u nás nepohorší!**

**LITERÁRNÍ NOVINY, tel. 02/24 87 24 80; e-mail: liternov@comp.cz
Pošleme zdarma číslo na ukázkou!**

Co se chystá

Co vydává v měsíci Vetus

John Lancaster (ročník 1946), básník. Bývalý hráč neworleanského jazzu, posledních sedm let žije na venkově ve skotském hrabství Aberdeenshire, kde píše a na částečný úvazek vyučuje v dálkových kurzech. Z knižních publikací mj.: *Effects of War* (1986), *Split Shift* (1990) a *The Barman* (1993).

Milan Knížák (ročník 1940), malíř, sochař, designér, publicista. V roce 1964 založil skupinu Aktuálního umění (později Aktual), člen hnutí Fluxus. V 90. letech působil jako rektor pražské AVU. V současnosti je ředitelem Národní galerie v Praze. Z knižních publikací mj.: *(názory) 1995-1964* (1996), *Dharmasputnik* (1997).

Následující ukázky jsou z bilingvní publikace **John Lancaster / Milan Knížák** nazvané **Here In Scotland / Tady ve Skotsku**. Verše Johna Lancastera přeložila Sylva Ficová, verše Milana Knížáka autor.

John Lancaster

Walking Up Cairn Leuchan

You get the guide book's view
of *The estate you are entering*

and orientated and irritated
by history's namings -

The Laird's Cairn; The Laird's Seat;
The Laird's Nose; The Laird's Turd -

pant to the pine tree-line
where sharp blue above snow

and fifteen white hares under Craig Vallich
stop you silent on the track,

make you realise that despite
the graffiti which the stones hurl,

this is where you could
be falling in love again,

could with a large C.

Výstup na mezní kámen Leuchan

Na pozemek, na který vstupujete,
máš výhled jako z průvodce.

Nasměřovaný a popuzený
historickými názvy -

Zemanův kámen, Zemanův stolec,
Zemanův nos, Zemanovo hovno -

supíš k borovicím,
kde ti jasná modř nad sněhem

a patnáct bílých zajíců na cestě
pod Craig Vallich vyrazí dech.

Uvědomíš si, že i přes to
graffiti, co obtáčí kameny,

je tohle místo,
kde by ses znovu mohl zamilovat,

mohl s velkým M.

říjnu 2000 nakladatelství

Via v edici

Želetavka

Ukázky z připravovaných knih

Voice Recognition

„An’ fit’s an Englishman like you
doin’ up here in charge o’ all this.
You’re takin’ us ower.“

I think of leaving
the phone’s dour silence
as an answer.

But humour’s flint glints
sod it, flickers an idea,
ignites: „Well, actually

my father was Italian,
in ice cream,
one Umberto Fartalotti

and mother a Scot who,
like the rest, spoke English
but very, very well.“

Povědomý hlas

„To odpovídá takovému Angličanovi jako jste vy,
všechno to tady ovládáte.
Všechno nám berete.“

Napadá mě, že odpovím
zarytým tichem
sluchátka.

Ale zajiskřím vtipem,
řeknu si do háje, bleskne mi nápad
a vypálím: „No,

můj táta byl vlastně Ital,
jakýsi Umberto Fartalotti,
prodával zmrzlinu,

a máma byla Skotka,
která stejně jako všichni ostatní Skoti
nemluvila moc dobře anglicky.“

Co se chystá

Co vydává v měsíci Vetus

Practical Geography

House-hunting, I read the map,
tell the children that I know more
about this country than I thought
as signposts reel me back,

see me annotating a tracing,
homework for third-year geography:
Peterhead – fishing; Buchan – beef;
Aberdeen – oil; Speyside – whisky.

„Neat work,“ wrote Mr. Old
and the trim landscape echoes it
until a bridge near Inverurie
sprays us with another present –

Scotland for the Scots.
English out now.
And I realise that this atlas page
is torn enough to need repair.

That night in the hotel bar,
I struggle to decipher the Doric tongue,
am corrected when asking for *Glenmorangie*.
„Round here, it's Glenm-orange-ie, you say,“
their instruction like eastings and northings
putting me in my place, letting me know that
at one roadend, where the track frays to moor,
are crossed swords carved from bones I caused.

Praktický zeměpis

Hledám dům, čtu mapu
a říkám dětem, že o téhle zemi
vím víc, než jsem si myslel.
Ukazatele mě vrací zpátky,

vidí, jak si dělám poznámky o trase,
domácí úkol ze zeměpisu pro třetí ročník,
Peterhead – rybářství, Buchan – hovězí,
Aberdeen – ropa, Speyside – whisky.

„Pěkná práce,“ napsal pan Old
a úhledná krajina to vrací jako ozvěnu,
dokud nás dalším dárkem neoblaží
most u Inverurie –

Skotsko Skotům.
Angličani ven.
A já si uvědomuju, že tahle stránka z atlasu
je tak roztrhaná, že ji budu muset slepit.

Té noci se v hotelovém baru
snažím rozluštit selský dialekt,
opravují mě, když se ptám na *Glenmorangie*.
„Je to tady a říká se to Glenm-orindž-ije,“
tím, jak mě posílají na východ a na sever,
mi ukazují, kde je moje místo, říkají,
že na konci jedné cesty, kde se sjíždí do slatin,
jsou překřížené meče vyřezané z kostí, jejichž příčinou jsem já.

říjnu 2000 nakladatelství

Via v edici

Želetavka

Ukázky z připravovaných knih

Milan Knížák

Here in Scotland

In the flood of red (red red)
Waiting at the doorstep (!)
Being like art (in our world contained & containing this world)
Sweeping the streets (with a tail braided of headaches & stomachache)
Massaged into the wallpaper of our hotel room
(nevertheless)
Trying to use wings with broken clips (& broken lips)
Being pasted to the vault of deserted ideas
(destiny of Neo-Icarus)
With the sun playing no role

Tady ve Skotsku

V záplavě rudé (rudé rudé)
Čekám u vchodu (!)
Cítím se být uměním
(ve světě obsažen a svět obsahovat)
Zametám ulice
(ocasem spleteným z bolestí hlavy a žaludku)
Vmasírováván do tapet hotelového pokoje
(a přesto)
Se snažím rozmazávat rozlámaná křídla
(podobná ústům)
Přilepen na klenbu ztracených nápadů
(jako nový Ikarus)
Ale slunce tu nehraje žádnou roli

Co se chystá

Co vydává v měsíci Vetus

Via Edinburgh to Nottingham

Freshly green painted landscape
 With warning fingers of jut out stones
 Waved to our departure
 Towards the tumors of new houses
 Growing through the human structure of old
 Edinburgh (*pronounce A-din-bu-raa*)
 New architecture manifests
 (often) (often)
 Disrespect of life
 Capitals are monumental
 (but)
 Peace of the castles
 Puzzled into cubistic gardens
 Can sooth off all my inner battles
 (there is a bunch of Tarzans living inside of me)
 Am I scared of my wilderness
 Why a peaky punk (a cubistic creature)
 I met in Nottingham
 Decorated with picks prongs spikes spokes tines
 Does not live in those cubistic gardens of
 Unnecessarily wealthy palaces
 Cuckoo nest is a good home for a brain punk
 (but)
 Punky brains brainy punks
 Live in paradise
 (playing with snakes)

Přes Edinburgh do Nottinghamu

Krajina čerstvě natřená na zeleno
 S varovnými prsty vztyčených kamenů
 Mávala našemu rozloučení a cestě k nádorům
 Nových domů vyrostlých v laskavém poli starého Edinburghu
 (čte se E-din-ba-rá)
 Nová architektura manifestuje často
 (často)
 Neúctu
 K životu
 Metropole jsou určitě monumentální
 (ale)
 Jen klid venkovských paláců zakletých do kubistických zahrad
 Může vyhladit (od „hlazení“) všechny bitvy mé duše
 (v které žije tlupa Tarzanů)
 Proč hranatý pankáč (to kubistické stvoření)
 Jehož jsem potkal v Nottinghamu
 Ozdobeného hroty špičkami bodly a jehlami
 Nebydlí v těchto kubistických zahradách
 Zbytečně bohatých paláců
 Kukaččí hnízdo je dobrým domovem pro pankového ducha
 (ale)
 Pankové mozky intelektuálních pankáčů
 Bydlí v ráji
 A hrajou hry s hady

říjnu 2000 nakladatelství

Via v edici

Želetavka

Nottingham

Cho'u
Don'b'saa
Said a whore who wasn't chinese
I did cheer up
While she jerked me off
In a backyard
Breaking windows with my final howl
Nottingham looks like all the cities in the world
& cathedrals in the neighbourhood
& fellow-trees of Sherwood forest
Don't save its glory
I stayed a bit sad in spite of
The unusual spring winds
Unveiled a kind body of the sun
I stayed a bit sad in spite of
Our trip was well prepared planned & welcomed
I stayed a bit sad because
I was still full of Scottish loneliness
Which caressed my hidden hermit desires
I stayed a bit sad because
Sadness is a part of my life
Life which bubbles in buccaneer eruptions
Spread on the thin & fragile
Slice of a sad bread

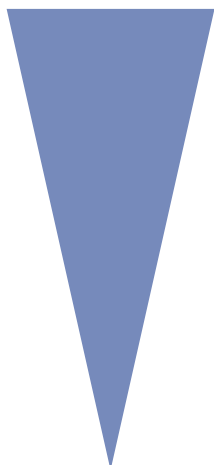
Nottingham

Ukázky z připravovaných knih

Podívej
Nebud' smutnej
Zahuhlala děvka svou čínštinou
Podíval jsem se do nebe
Když mě masírovala na osamělém dvorku
A můj křik rozkmital okenní tabulky
Nottingham vypadá jako každé jiné město a katedrály
I stromy posvěcené Robinem Hoodem nestačí na slavnostní
Pomník
Zůstal jsem trochu smutný
I když časně jarní vánky odhalily něžné tělo slunce
I když vše bylo tak dobře naplánováno
Připraveno
Provedeno
Zůstal jsem trochu smutný
Zůstala ve mně skotská osamělost vyhovující mým skrytým
Poustevnickým toulkám
Zůstal jsem trochu smutný protože smutek je částí
Mého života
Který bublá zbojnickými erupcemi namazanými
Na tenký a křehký krajíc
Smutného chleba

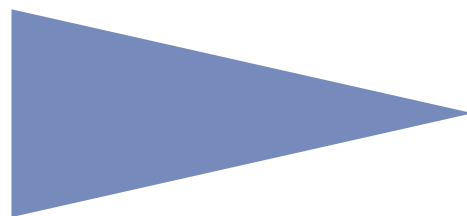
připravila

Kateřina Rudčenková

Filip Příhoda (ročník 1976), básník a prozaik.
Autor řady – dosud rukopisných – sešitů poezie
a prózy; v příloze Tvary časopisu Tvar 15/2000 mu
vyšla novela Soudci a soubor básní a povídek
Advent noci. Žije v Praze na starém Proseku;
v současné době vykonává náhradní vojenskou
službu jako sanitář v nemocnici Na Bulovce.

Když už se **mi** má udělat
z něčeho špatně,
tak ať je **mi** z toho
předtím **dobře**

Představujeme **Vám** (nová jména české poesie a prózy)

Kdy jsi začal psát? Publikuješ?

Píšu od svých šesti let, literární tvorbou jsem „to“ začal nazývat ve svých osmnácti, od svých dvaceti jsem „to“ přestal trhat a o šest let později začal i publikovat.

Ty jsi začínal jako básník, pak jsi ale přešel k próze, které se takřka výhradně věnuješ dodnes. Proč?

S postupem času jsem potřeboval své myšlenky smutné sebeironie vyjádřit absolutněji, a k tomu mi poezie už nestačila. Ale vždyť je to takřka pravidlo: každý, kdo se pokouší psát, nejprve przní poezii, neboť ta je zdánlivě nejsnadnější, jelikož pod svými „zabarvenými“ slovy nemusí skrývat myšlenku. Myšlenka je totiž zastoupena v honosnosti slova „postmoderná“.

Tvůj styl ale do postmoderny příliš nezapadá, vyznívá téměř archaicky. Připomíná mi obrazy Salvadora Dalího, který maloval klasickým způsobem starých mistrů své delirantní sny či halucinační představy.

Můj rukopis se vymyká postmoderní době, bohužel, jen zdánlivě. Musel bych být pokrytec, abych nepřiznal, že její volno-myšlenkářské postupy občas používám. Třeba tehdy, když považuji za zbytečné pít se v nějaké myšlence jako Kafka, anebo když mi dojde pít. Ale ty postupy používám jen v takové míře, abych svým psáním nebyl zhnusený víc, než jaké mu dávám en-voi. Je fakt, že esenci své inspirace vidím

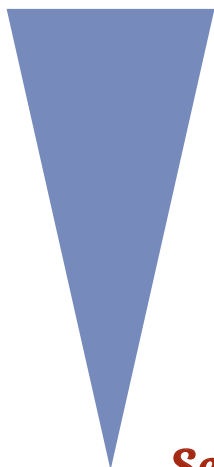
spíš v alkoholu než v soudobé tvorbě. Zastávám názor, že když už se mi má udělat z něčeho špatně, tak ať je mi z toho předtím alespoň dobře.

Při četbě tvé novely Soudci mě napadá jediný autor a to právě zmíněný Franz Kafka. Do jaké míry jsi byl inspirován jeho Procesem?

Do té míry, že jsem ho dočetl do konce. On však ve svém Procesu odsuzuje systém, zatímco já v Soudcích pouze sám sebe. Ale koho taky jiného, když proti systému v kterém žiji, nic nemám, dokud se v něm mohu svobodně opít. Kafkou bych byl pouze v době prohibice, pak bych možná systém odsoudil, ne však v próze, ale v Timesech. Jenže Kafka byl naprosto dokonalý ve svém cítění prohloubeném vleklou chorobou, takže jeho pozdější dílo nikdy nikdo nepochopí.

Tvoje poslední rukopisné dílko, Postludium, se zdá mnohem expresivnější než tvé starší práce. Cítíš nějaký zlom?

Těžko říct. Ne každý námět jde formou intermezz použitých v Postludiu zpracovat. V nejnovějším textu Schizofrenie víry jde znovu o něco jiného.

Schizofrenie víry

Motto:

*Blázne, jenž převracíš se v loži,
Spi, nečitelné písmo boží,
Ať čteš jak čteš, si nevyložíš!*

Sebastian Brant

¹ Ježíš chodil od města k městu,
od vesnice k vesnice
a kázal a hlásal radostnou zvěst
o Božím království.
Bylo s ním dvanáct (apoštolů) a některé ženy,
které byly uzdraveny
od zlých duchů a nemocí:
Marie, nazývaná Magdalská,
z které vyšlo sedm zlých démonů,
dále Jana,
manželka Herodova správce Chuzy,
Zuzana a mnoho jiných,
které se o ně staraly ze svého majetku.

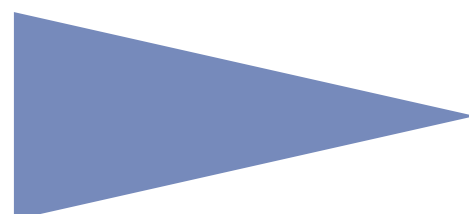
(Lukáš 8)

které se o ně staraly ze svého majetku
se o ně staraly ze svého majetku
o ně staraly ze svého majetku
ně staraly ze svého majetku
staraly ze svého majetku
ze svého majetku
svého majetku
majetku

Někdy se tak zahledím, zcela neplánovaně.
Druhý den se přistihnu, že jsem se vrátil,
jinak ovšem nezastižen nevím víc,
než že barvy žloutnou
do mlhavé ponurosti.
Někdy se tak zahledím a zjistím,
že ztratil jsem včerejšek
z derivace dneška
a náhle neexistuje zítřek
(Jako bych se v den včerejší chtěl zabít
a nevím, zda se mi to nepodařilo).

Dnes nehledám anděly,
světlé barvy pohřbil včerejšek.
Nehledím z okna,
pouze zakopávám o prázdné krabičky od léků
a cigaret,
abych uklouznul po láhvi od říjnového piva
a našel cigarety plné.
Zapálím si
a náhle se tak zahledím
do okenního zrcadla –
zjišťuji, že mám absolutně černé vlasy.
No a co, říkáte,
jenže já mám normálně hnědé
s nádechem šedin na skráních.
A co teprve ústa!
Ústa popelavě bílá? Jistěže ne.
Bílá barva dnes neexistuje.
Tedy mám ústa popelavě rudá –
jenže taková ústa neexistují,
to je rovnou mohu mít živomrtvá...
(Bez existence světlých barev
zaniká účelná činnost synonym,
jíž se možnost průměru stává skutečností).

Ó nuzoto dechu,
rozprašuješ sklovinu do kazů
pod klamem stabilních zorniček.
Stabilních ovšem pouze velikostí černého základu –
černého jako mé vlasy, zuby, nehty,

jako myšlenky?

Ne, myšlenky mám bílé,
poněvadž myšlenky nemají barvu,
tedy je mohu mít jaké chci.

DE FIDE: bílé,
bílé,
bílé!

Tak přece,
jenom nevím,
proč se v nemocničním pokoji povaluje po zemi
tolik prázdných lahví od piva,
krabiček od cigaret a léků.
I když ty prázdné krabičky od léků
bych zde ještě dokázal omluvit –
v neděli se totiž ve státním podniku tolik neuklízí.
Každopádně to, že vím, jaký je dnes den, znamená,
že to se mnou ještě není tak špatné.
Volám tedy na zdravotní sestru,
abych se ještě zeptal, jaký je rok.

Namísto sestry přichází jeptiška v černém hávu –
to mohl přijít rovnou *) HĚdON,
ale ten podle mě do kostela nechodí.
Jenže já také ne.
Nyní však klečím před oltářem
včerejšího dne a modlím se.
Modlím se k bílé barvě,
jejíž alegorie jakoby vymizela
i z obrazu Marie Magdaleny,
tak jako z kříže nápis INRI.

Pozn.: HĚdON – vypravěč zde tak nazývá nejvyššího
z padlých andělů

Tu farář – na někoho takového tuze zlostně –
mě napomíná:
„Bratře, v chrámu páně se nekouří!“
„Ale ano,“
já na to.
Odhazuje svou cigaretu do dětského pískoviště
ukazují na veraikon,
jenž vzplál – vis maior – v světlých barvách
antinativního ohně.
Vzápětí jeptiška stahuje z hlavy kápi
a odhaluje tak smrtelně bílou tvář HĚdONovu.

Ano – rouhal jsem se předtím,

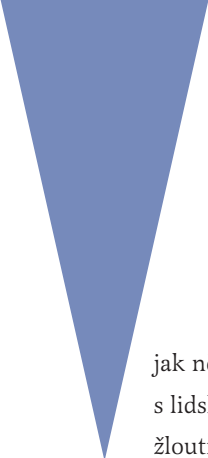
jenže nevím přesně k čemu.

Bylo to, jako bych vzal rudý papír,
napsal na něj černě 666,
a vítr mi jej obrátil,
aniž bych si to uvědomil
a proklel tak číslo 99,
protože tu třetí šestku jsem prve napsal
ještě k tomu nečitelně.

Zkrátka a dobře,
proč by HĚdON nemohl jednou zajít do kostela
oficiálně, sám za svým stínem.
Bože – jak já mu křivdil,
a on má zatím v tváři veškerou bílou barvu
mého včerejšího dne.
Teď už alespoň vím,
proč moje ústa staly se mi nepopsatelnými.

Z nemocnice odešel jsem na revers.
Nakonec nebyla neděle,
nýbrž velikonoční pondělí...
(Jako bych se v den včerejší chtěl zabít
a dnes namísto toho vstal z „mrtvých“
do mlhavé ponurosti).

Procházím antikvariáty,
protože nemám mnoho peněz
na zakoupení starých myšlenek
v nové vazbě Knihy knih
a rád bych si připomněl jeden žalm
z Nového zákona.
O veškerých zákonitostech Bible
však rozhoduje zákon nepsaný:
Neexistuje jediný člověk,
jenž by měl takový nedostatek peněz,
aby byl nucen prodat Bibli.
Je však jeden člověk,
který má přesně takový nedostatek trpělivosti,
že víru odloží
a namísto Knihy knih si za poslední peníze
koupí hamburger,
protože mám hlad!
a smysl askeze je mi s prázdným žaludkem
pohrdáním proti životu.
Avšak hlad mám dál,
jelikož to kravské maso je spálené na uhel.
Příliš pozdě si všímám,

jak někteří obchodníci v tržišti
s lidským štěstím
žloutnou do mlhavé ponurosti.
Prohledávám kapsy,
abych nabyl dvousetprocentní jistoty,
že jsou prázdné.
A jelikož víru jsem odložil,
zbylo mi hovno.
Dočista normální jako význam toho slova,
hnědé jako barva mých vlasů včera.

Ó nuzoto dechu,
rozprašuješ útroby kadidelnice
pod klamem zúžených zorníček.

Zamyšlen vrážím do jeptišky
v jakémisi podivném koloběhu zkázy,
která je jedinou rovinou bez vyjádření barev.
A ta jeptiška – jako bych o barvách teď nemluvil,
podává mi bílý chléb – bílý?
DEFÉTIZMUS: pšeničný,
pšeničný,
pšeničný!
„Jez synu, nepřemýšlej o barvě lejna
a bezbarvitosti zkázy
a hlavně si nelam hlavu vírou,
neboť ta tě nezasytí,
pouze barvu prvního popře pro vybarvení druhého,“
tak pravila jeptiška barytonem
zpola nebeským, zpola podsvětním.
A jak odchází,
odkudsi z milosrdné černě jejího hávu
dopadá k zemi rozevřená Bible.

Po levé straně chodníku jakýsi opilec zakašle,
žádá si ode mne cigaretu.
„Kuř člověče a nelam si hlavu tuberou,
ta tě neodhlení,
pouze barvu krve popře zelenou pěnou,“

tak pravil jsem já barytonem
zpola mým a zpola také mým.
A náhle mi význam mých slov
přišel naprosto prchlivý –
zkrátka podal jsem v důsledku nápravy
opilci i bílý chléb,
ve snaze oddálit také jeho hlad,
aniž bych věděl, jestli nějaký vůbec má –
prostě mi připadal, že umírá.
Poté jsem pár okamžiků následoval kroky
barytonové jeptišky,
abych zdvihnul ze země Bibli,
rozevřenou přesně v místech,
kde se nacházel právě můj žal.

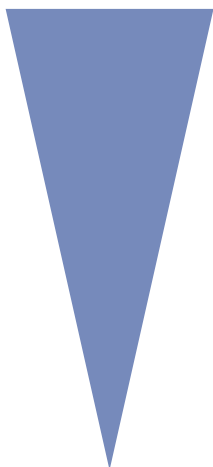
Náhle slyším smích –
šílený smích opilého muže,
který rozlomil chléb
a z něj začaly k jeho nohám padat diamanty.
Pohlédl jsem trýznivě ještě jednou do žalmu,
abych z jeho ekumenického překladu
v dané situaci nepochopil jedinou antifonu.
„Magdaleno! Magdo!“
slyším náhle zoufalý ženský hlas
a otáčím se za ním.
To opodál z blízkého domu vybíhá žena
v umolousané, kdysi bílé zástěře:
„Proboha pane, to je váš pes?!“
křičí na muže v černém obleku
s nezvykle bílou tváří.
„Vždyť ten obrovskéj snadanínepes málem pokousal
mou dcerku. Odvedte ho z toho pískoviště!“
A žena utíká dál a bere do náručí
svou malou Magdalenu.
„Kde máš tatínka, no kde je?!“
Křičí hysterií ženského hlasu
do klidné nechápavosti svého plodu.
A náhle svého muže spatří –
dokuřuje mou cigaretu,
klečí a sbírá diamanty.
Rázem je mu odpuštěno –

pláče jen *) Magdalena
(ne však víc než sedm slz)
Muž v černém obleku zlostně přivolá svého psa –
ten opouští pískoviště
a jak vynořuje své nohy,
dosud skryté v písku,
spatřuji, že namísto psích tlap má kopyta.
„Ty jsi ale osel, vid?“
rozčiluje se muž s popelavou tváří.
Pak pohladí svého psa po hlavě,
podívá se mi zpříma do očí a praví:
„Promiň, že ti tykám.“
Náhle chápu,
v rychlosti mu promjím svou hloupost
a horečně hledám opilce,
nevidím však ani ženu v kdysi bílé zástěře,
ani Magdalenu – náhle neexistují.
Zdá se, že neexistuje ani žádné dětské pískoviště,
natož muž se svým čtyřkopytným snadaniněpsem.
Existuje jen idiot – tedy já!

Chodím doma po pokoji, svém pokoji,
v jedné ruce mám Bibli,
jejíž existenci předčila krabička cigaret
v ruce druhé – nejprve budu kouřit,
konvertovat možná nikdy.
Vyndávám cigaretu a nemám si čím připálit.
Odložím Bibli,
abych se mohl podrbat na hlavě
a náhle cítím kouř
(Přivykám opici, abych nazval se člověkem).
Prožívám koloběh dočista normálního
skleněného okna,
které je otevřené,
v něm popelník a v něm zapálená,
z poloviny vykouřená cigareta.
Vedle popelníku je zapalovač.
Jdu k oknu,
nadechnu se čerstvého vzduchu
a víceméně si dávám za pravdu, že jsem idiot,
abyste mne lépe pochopili.
Vzápětí se rozkašlu dávivým kašlem opilce,
kterému plíce trhá tubera.
Nutí mne to sklonit hlavu k podlaze,
která je plná prázdných krabiček
od léků a cigaret,
lemovaná sinusoidou prázdných lahví
od laciného alkoholu.

Je mi blbě
(Neznám poetičtější slovo pro vyjádření
daného stavu),
zhluboka dýchám čerstvý vzduch
a na pár okamžiků si připouštím skutečnost,
že jsem navíc astmatik
v pokročilém stadiu alkoholismu
(Vyvolávajícím rozštěp neuronů
a následnou kolísavou idiocii).

Konečně se mi dýchá o trochu lépe,
sahám proto do popelníku pro zbytek cigarety
a vyndávám z dětského pískoviště čtyři podkovy.
Nádherně kované,
avšak příliš malé pro koňské kopyto.
Znovu slyším známý opilý kašel,
trhající plíce zasažené vleklou nemocí.
Je to však kašel,
který nejprve slyším a teprve pak jej cítím.
Je to můj kašel v převráceném chápání hodnoty
bolesti,
jako bych se vracel z onoho světa na onen svět
a tady si jenom odkašlal,
abych jim tam neroznášel bacily.
Potřebuji si potáhnout z cigarety,
vlastně proto jsem šel k oknu.
Shýbám se tedy znovu do dětského pískoviště
pro zčásti nedokouřenou cigaretu
a ošklivě se přitom poraním
o ostrý plechový plíšek,
pohozený v místech,
odkud jsem vylovil čtyři malé podkovy
a kam jsem odhodil i svou cigaretu,
když farář mne napomenul
– jistě si vzpomínáte –
že v chrámu páně se nekouří.
Z levé ruky mi prýští krev
jak ze stigmatu
(Svědčícím o špatné srážlivosti krve alkoholika)
přímo do popela z cigaret.
Entelechie popela a krve
je mi na pár okamžiků barytonem živomrtvých úst.
Otáčím ostrý plechový plíšek,
o nějž jsem se poranil –
je na něm nápis INRI.
Beru z lékárníčky černý obvaz,
černý?

DEFENZIVA: obvaz,
obvaz,
obvaz!

Ošetřím si poraněnou dlaň,
abych mohl v pokoji vyřídit neodkladnou záležitost.

A sice nalézt čtyřkopytného psa HÉdONova
a vrátit mu ztracené podkovy

a jít se podívat do kostela.

Avšak ač ten kostel dobře si pamatuji,
i cestu k němu,
neexistuje již.

Jen spáleniště,
které zároveň mi dává odpověď,
kolik zbylo z veraikonu a kříže –
jedny hasičské sbory,
za nimiž zákonitě běžím.

Dobíhám do míst,
kde stával můj dům,
vděčen hasičským sborům,
které o jeho plamenech věděli dřív než já.
Dobíhám do míst,
kde je nyní jen popel,
nevděčen nikomu.

Vlastně nikdy předtím jsem si nepovšimnul,
že za mým domem stojí reklamní tabule.

Na ní je zobrazena ikona Marie Magdaleny
a veškerá bílá místa,
která jsem poznal v originále,
jsou zdaleka začerněna.

Pod plakátem je nápis

UNITED COLORS OF BENETTON

Znovu slyším opilý kašel,
trhající plíce zasažené tuberkulózou.

Ale tentokrát nenáležel mně,
poněvadž já kašlu tak,
abych uvěřil,
že mám pouhé astma
(Víra má mne zadusí).

Okolo mne projíždí ve zbrusu novém kabrioletu muž,
kterému jsem dal chléb a cigaretu,
žena v kdysi bílé zástěře
item jejich malá Magdalena.
Byl jsem rád,

že za volantem jejich nového vozu nasedl on,
ale žena v kdysi bílé zástěře,
neboť jsem neustále přesvědčen o tom,
že onen muž před sebou nemá víc,
než jen pár hodin.

Doslov

Nyní půjdu,
najdu kousek dobré země,
do ní vyhloubím pomyslnou díru podsvětí,
vložím do ní podkovy – nádherné podkovy,
díru zasypu,
pak zhotovím kříž z jediné neohořelé latě,
která zbyla ze střechy mého domu
a ke kříži připevním plechovou cedulku
s nápisem INRI.
Ale nejprve ji srazím hrany,
aby se o ní už nikdo neporanil,
tak jako já...

Můj žalm

Hledám tě
pod temným nebem
bez aureoly měsíce.
Pomyšlení,
že tě najdu,
působí mi ovšem neskutečnou úzkost,
neboť na něco takového
nejsem připravený.
Však hledání,
hledání tebe,
to je to,
co činí mne bdělým!
Tak oděn do přiléhavé chiméry
vymykám se vši módě
a vycházím jen za noci,
neboť bojím se příliš,
že za dne
bylo by na mne hleděno
očima bezútešně truchlivýma.

P ř í l o h a

Den poezie

16. listopad 2000

čili 3 × 6

P ř í l o h a

Den poezie

16. listopad 2000

čili 3 × 6

P ř í l o h a

Den poezie

16. listopad 2000

čili 3 × 6

šest poprvé

(básníci Dobré adresy):

Kateřina Rudčenkova

Jakub Šofar

Radim Kopáč

Jan Los

Pavel Hájek

Viki Shock

P ř í l o h a

Den poezie

16. listopad 2000

čili 3 × 6

P ř í l o h a

Den poezie

16. listopad 2000

čili 3 × 6

I.

Kateřina Rudčenková

Noční motýl

Co když se dívá
zpoza jiných očí.
Co když čas v jeho těle
plyne rychleji
a on má páteř starce.
Moře je vroucí, omývá ho,
neúpí, už jenom lpí.
Noc sevřena je v něm,
je stlučen ze slov
a dál stlouká.

Akrobat v chůzi

Kostlivec váhá, má-li vejít,
i vejde, otočí se na prstech,
neb na rukou vejde,
i tleskne si.
Znovu jde ulicí na dvě těsná těla,
podvečer v cizím těle
a v řečech.
Dává si pozor na slova.
Váží krok po nití.

Nikde

Obrostu fialovými listy,
kořeny nechám pod vodou.
Otevřeš okna, dolehnou k tobě
rány palice, jak tu v zimě
u kádí vraždili kapry.
Začteš se, budeš se zaobírat věcmi,
abys nemyslela na sebe.
V hlasech ti bude dobře,
zbydou dvě věty,
první z mého, druhá
z tvého žebra.

Kateřina Rudčenková (ročník 1976), básně z rukopis-
ného cyklu **Optimismus**.

II.

Jakub Šofar

...

každý den
je novou variací na kotvu
jen plot tvoří hranici ctnosti
něco se objeví tím, že se ztrácí
tři rybí dny v domácnosti

...

Koncert salta
a slunce cupitá na prodlouženou.
Kde tma má svoje apartmá?
Vrah diktuje mi do pera:
lid zatím čeká na čin
(žně žen – ani jedna nazmar)
et cetera...
Sever jihne a východ zapadá.
Kříž zkrřížit s hvězdou
a na ramena máry.
Síní krouží markýz Gera.
Hmota je samota duše
(Matyáš v gala, ale opačně)
et cetera...
Ticho ochotně provokuje.
a kůži tetují výkřiky.
Sinuhet chvátá na tenis.
Za pecí jako v lóži. Opera
o velkém ukojení
(ovšem, mluvíme o všem)
et cetera...

...

Krédo...

vždy otevřené

časem odřené

pouzdru na brýle

kterými se dívám

když už

není normálně vůbec nic k vidění

když tu jsem je spatřil:

stály za mnou,

chichotaly se

a jedna druhé zkoušela cylindr.

ale hodiny

a dny,

a roky.

Tik tak.

Radim Kopáč (ročník 1976), básně z rukopisu.**Jan Los** (ročník 1973), básně z rukopisu.**Jakub Šofar** (ročník 1958), básně z rukopisného cyklu **Omyly z mládí**.

III.

Radim Kopáč

Nánosy

Často myslívám na tu spoustu lidí,

kterým se v těle ukládají nánosy.

Tomu vápno,

onomu olovo,

dalšímu železo.

Nedávno zase vyjmuli kulku ze srdce někomu,

kdo k válce jakživ ani nepřičichl.

Bylo sobotní ráno

Bylo sobotní ráno

nebo neděle odpoledne,

seděl jsem ve strážní budce

obchodu s ptáky

a pařáty těch proklatých pernatců

nemotorně hmataly

v životně důležitých orgánech.

Sochy

Byl jsem ještě dítě,

když mne vysadili na podstavec,

abych viděl sochy.

Ale já nic neviděl,

podstavec byl prázdný.

Otáčím se, že tedy půjdu,

IV.

Jan Los

...

V zatuchlém sklepě

společnost na židlích.

Všichni se potí.

Vedro jak v peci. Kotí

se piva do úst.

U stolu je veselo.

...

Kráčejí městem,

tak zůstávají stejní,

Karlštejni!

Lhostejní

k tlukotu cikád,

k asfaltu,

ke zdem.

Občas je mine

nějaký chodec.

...

Páteři zoufalí,

nohy studené,

zvadlé ocasy,

tlamy zmračené,

hadry zmáčené,

kýbly zkocené,

stěny zborčené,

rty upocené.

Naprostu

– a nejen tak,

V.

Pavel Hájek

Odhalení

I.

Řekl, že do města přijede tajemný V. N.

Někoho to zarazilo,

jinému to bylo jedno,

ostatní to nepříjemně překvapilo.

II.

Řekl, že je ještě tajemnější,

než by se na první pohled mohlo zdát.

Někoho to zarazilo,

jinému to bylo jedno,

ostatní to nepříjemně překvapilo.

III.

Řekl, že stojí v pozadí mnoha

nevyřešených případů a dokonce

ovládá i černý trh s kastaněty.

Někoho to zarazilo,

jinému to bylo jedno,

ostatní to nepříjemně překvapilo.

IV.

Řekl, že se ve skutečnosti

nejmenuje V. N., ale P. S.

Někoho to zarazilo,

jinému to bylo jedno,

ostatní ho začali podezřívat,

že je celou tu dobu vodí za nos.

P ř í l o h a

Den poezie

16. listopad 2000

čili 3 × 6

V.

Počkali si na něj a utloukli ho.

Někoho to zarazilo,

jinému to bylo jedno.

Pavel Hájek (ročník 1977), básně z rukopisu.

Vl.

Viki Shock

Krásné

růžové

flákoty masa

jsou stále jen ubohé

lidské

schránky

se všemi svými neduhy

Voňavé

dlouhonohé

flákoty masa

nejsou nic jiného než ubohé

lidské

schránky

se vším co k tomu patří

I krásné

růžové

flákoty masa

i obtloustlé

narudlé

upocené fláky

i královny krásy

i ředitelé velkých koncernů

i nejoblíbenější filmové hvězdy

i manželky všech prezidentů

i děti všech prezidentů

i prezidenti sami

i sultáni

šejci

králové

náčelníci

i nejváženější autority

musí chodit do té malé kabinky

a tlačit a tlačit a tlačit

Takže až na vás zase někdy

bude ječet váš šéf

vybavte si tenhle okamžik

a vsaďte se

že to budete snášet líp

Jak to bylo s Eiffelovou věží

Neposedný lump se vždy staví na stranu spravedlnosti

i když je podivné být tučňákem

v pětičlenné rodině Afričanů z Ugandy

Pravda je někdy bolestná

častěji však legrační

a nejčastěji krutá

Dojemné pohnutí mi způsobilo zmizení Eiffelovy věže

Jsem velmi rád že ji teď mám jenom pro sebe

a nikdo mi ji neokukuje

Co na tom

že je složená ve velkém vagónu na mém balkóně?

Co na tom

že si čtyřikrát denně holím hrudník?

Co na tom

že můj papoušek je pes?

Snad by se mohl najít jeden ochotný člověk

který by mi vysvětlil co je tom divného

Bohužel nikdo takový za mnou nepřišel

a proto si dál krájím mléko lžičkou na kávu

s okázalostí vykleštěného samuraje

a mám být na co hrdý!

Nejasnosti kolem rodokmenu diktátorova

Kastróly v revoluci měly nepostradatelný význam

neboť byl to právě Castro Fidel

který vzešel z obzvláště starého

děravého a pitomého kastrólu

Existují však prameny

které uvádějí nejbližšími příbuznými (tj. otci)

deštníky z rodu olysalých

Tato teorie ovšem není vůbec podložená

(tzn. je tím pádem nepodložená) stejně jako ta první

Snad z těchto důvodů

zůstane nám diktátorův původ i půvab navždy hádankou

kterou může rozluštit jen Alibaba

(toho času asi 558 let mrtvý)

Viki Shock (ročník 1975), básně z rukopisných cyklů **Krásy voy-
érismu a Proč vypustili přehradu a zakázali slunce?**

P ř í l o h a

Den poezie

16. listopad 2000

čili 3 × 6

P ř í l o h a

Den poezie

16. listopad 2000

čili 3 × 6

P ř í l o h a

Den poezie

16. listopad 2000

čili 3 × 6

šest podruhé

(básníci starší generace):

Petr Král

Ivan Blatný

Vítězslav Nezval

Josef Hiršal

Karel Šebek

Pavel Řezníček

P ř í l o h a

Den poezie

16. listopad 2000

čili 3 × 6

P ř í l o h a

Den poezie

16. listopad 2000

čili 3 × 6

P ř í l o h a

Den poezie

16. listopad 2000

čili 3 × 6
1.

Petr Král

Poslední báseň

Městečko navečer; uplynulý den už se rozprchává
a oni tu zas všichni šumí na korze jako jedno česno,
málem kolem středu. Jen trochu smrtonosného vání
nás unáší k obzorům, spíš natrpklé
halali; uhřátá zvěř se neklidně hýbe v šeru – málem na
dosah – pod bluzkami
dam. Laskání jistě nenahradí vniknutí,
jen o něm ví a předem lituje. I horečné popelení oka v černajícím listí, v šedé
starých filmů,

tam ještě hledá, tuší krvavou spáru.
Ach pánové... Někde tu (smím-li) bylo také *jinde*,
a nebylo daleko. Slečny možná vědí, i když teď jen se smíchem platí zmrzlinu
pod klenbou, kde schne dosud na zdi čerstvé parte.
Pánové, říkám... Třeba i srocení kolem ničeho, třeba tu v hloučku nakrásně
jen hýčkáte, čechráte plachý vzduch zdáním gest
a vláním lehkých, příliš hebkých sak, rukávů –
vyhladíte jej snad aspoň na kámen, na mramor chladné
oblohy
jitřené, jihnoucí jasem. I pláči, jistě, by se bylo
nejdřív
třeba naučit, a plakat do hloubky. Až k vniknutí –
Laskání zatím téměř postačí;
mírný, tvrdošíjný šum v zakouřeném bistru – jakoby
navzdor bílé, která slepě tluče
v zářivce –, strnulé mlčení posledních temných siluet ve dvoraně pošty,
chvíli před zavřením,

nás náhle vracejí málem na začátek, jen o tón
tlumeněji. Vzápětí, běda, lemují znovu korzo jen pustá
podloubí, poslední stín (snad jen letmý uhel kočky) mizí nakvap v hloubi domu
a v mělkém tajemství svých stínoher na soukromé scéně,
aniž kam
vniká – Zbývá ti pohlaví, dýchavičný rumpál, jak dál
zvedá vzhůru své džbery vzduchu
až tam, v bílé poušti úplňku.
A zítra, před odjezdem z městečka, to zčeření na peronu

bez lidí,
v němž jako by se odkudsi málem vemlouval
i letmý van světa.

Pro anděla

Když temné nebe strne náhle nižší
nad umklými pěšinami parku
když už se vzdáváš předem usmířený
dešti jenž smývá hrany našim krychlím oblíny
koulím
bílé ticho kterým náhle svítá v šedi dne
je místo kde utkvět nejtenčím kořenem
V kterém si jaro v hledišti stmívání a závodíště
čerstvá noc do tebe pronikala s větrem
každým zvrásněním sukně trhlinou tmy
mezi rty
Bylas tu blízká ničí
Tma stárla ožívala
vláním
Zase mít pod sebou
alespoň tu vodu šumivou noční řeku
vlahého těla jeho vřelých zmatení
znát úplnost dotýkanou v úprku
Na mostě vprostřed ticha
jen zvíření popele
Jas je jinde kámen přesný chladem
svlečený vodou na nahotu u dna
mezi cáry světla v rukou praden
Tady jen vlna I kamenný anděl na tvém místě
jen vlaje nehlučně plane
větrem
i jeho bílá temná potupnou spaleninou
odmítán prchajícím nebem vadne jihně
v tělo Sliční tu
zraněním smrtelných

Hodina

A vánek zas míchá zapomnění do stránek knihy
Zimnicí okolního křoví nás bez konce udržuje
ve střehu

Petr Král (ročník 1941), básně ze sbírky **Pro anděla**
(ESČP 2000).

II.

Ivan Blatný

André Breton

Z úrodné prsti nejasného vědomí
rodí se silokřivky
silokřivky železných pilin magnetických polí Duchamps
Byl šachovým hráčem a dovolil mi vyhrát šustermatem
vydáme se na cestu
půjdeme ukázat tyto básně mladému Blatnému
Jsem pilina jste magnet.

Nikdy se neumývat

Vyhrál jsem soutěž Listu mladých
s básní Prolog k Andersenovým pohádkám
Don't call me poor old bugger
I am not to be pitied
The provost is the master of several parishes
dokud neskončí v Jablunkovském průmysku
Tulák páchne ale psi ho milují.

...

Albína mě provázela až z Brna
na Crouch End LNER station
Jehně vypěstované bez matky má rádo lidi
také kavka vypadlá z hnízda je chovanec
u dobrých lidí kteří jí nepřistřihnou křídla
firma jiddisch prodává vylouskané oříšky
firma jiddisch prodává vylouskané ořízky
firma Graumann nemá dratve
starý Graumann mistr ševcovský v zelené zástěře zavírá krám
opuštěné město se těší na pardály
skvrnitý tyfus pokosil všechno obyvatelstvo

Ivan Blatný (1919–1990), básně ze sbírky Pomocná škola Bixley (Torst 1994).

III.

Vítězslav Nezval

Obskurní hotely

Pán bez věku
Vchází
S ručním zavazadlem
Do skříně
V deštivé ulici
Odkud vyšla
Dáma bez věku
A bez zavazadel
Do blátivého dne
Nikdy se neviděli
A nikdy se neuvidí
Jen umyvadlo
Jež nevyčila
A doutník
Jež zahodil
Jim připomene
Před jiným hotelem
Kam vešla
A odkud vyšel
Že se znají
Už bezmála rok
A tak jednou
Pán bez věku
S dámou bez zavazadel
Vstoupí
Do skříně
V deštivé ulici
Kde jsou
Záclony
Umyvadlo
A jediný věšák

P ř í l o h a

Den poezie

16. listopad 2000

čili 3 × 6

P ř í l o h a

Den poezie

16. listopad 2000

čili 3 × 6

Až

(Jaroslavu Ježkovi)

Až bude Karlův most zarostlý travou
Přijď má milá zahnat prutem husy
Až bude Praha v lesích
Zamiluji se do Rusalky
Až bude v týnském chrámu zpívat slaviček
Pojď si ho poslechnout a nech doma výmluvy
Až vyjdou tři králové přímo z vězení
Všecky zvony budou zvonit tak jako dnes
Až budou růst na balkonech vyšíváné stromy
Bude tam vytrubovat pastýř svou písničku
Až si dáš za klobouk bouři nebo alespoň blesk
Bude konec světa nebo teprv začátek

Město kniha

1.
Jsou tajemná města a knihy v kůži
Jak nahé ženy v lesích
Jak mulatky se stříbrným tetováním
Jak rusálky podzimních cest
Jak setkání pohledu macešky a muže
Jak zavařený rybíz v zobáčku vichřice
Jak brčálová údolí s ovčáčkou písni
Jak vločky sněhu a divokých hus
Jak chagrin lůna
Jak dotek prstů noci a lopuchy
Miluji je a věčně hledám jak tebe Praho v tvých
dešti vystavených bibliotékách

2.
Jsou dny kdy mne pronásleduje město kniha
Chtěl bych ji popsat
Je to kniha vázaná v zelené kůži
Jak nahé ženy v lesích
Kniha noční motýl
Anebo kniha jezero
Vzdává se svým rukoum

Jak růže stolistka
V noci světélkuje
Jak Praha v měsíčním úplňku

Vítězslav Nezval (1900–1958), básně
ze sbírky **Praha s prsty deště** (Akropo-
lis 2000).

TV.

Josef Hiršal

Mateřština

Naše čeština
to je voština
plná medu.
Z jiných jazyků
neslyším muziku.
Já je nedovedu.

Verše ze sna

Labuti bílá
buď ke mně milá,
vzlétneme spolu.
Kam?
Kde spí víla.
Labuti černá
zůstaň mi věrná,
slétneme spolu.
Kam?
Do Inferna.

Kam tam

Každý musí sám.
Kam?
Tam.
K věčným lampám.
Anebo tmám.

Josef Hiršal (ročník 1920), básně ze
sbírky **Básně – trásně – rohypnol**
(ESČP 1998).

V.

Karel Šebek

...

Černý šíp doprostřed nočního města
kolébka samoty pomalu rozhoupávaná řekou po níž odjíždím
do jiných krajin než jsi ty
mezi zuby tygra který mne rozerve
skrytý mezi hvězdami na obloze
potrhá plátno noci
v níž jsem se dosud skrýval jako v jeskyni
čas snů minul rozbila se loďka mých slov
tvá postava která vládne nad krajinou
v níž zbyly jen kostry dětí s květinami v zubech a já
čekám na poslední den
rozdrcený květy noci
tříšť dnů
spáleniště na místě srdce
ještě žijí mí druzí žraloci
ještě jsem nezmizel v hlubinách moře
ještě za nehty tvou kůži jak jsem tě dráсал
kolébka samoty odplouvá s nocí s níž jsem sám jako s vyceně-
nou tlamou tygra

...

Ve štvanici pořádané na sebe sama
unikám před svými rukama drápy které se do mne zatínají
jako bych byl ten netvor jehož jsem se tolik bál
v krajině kde není předmětů jen prodlužující se stíny
mučírna slov která musím vylovit
abych se nezadusil
ještě jedno tempo horským jezírkem a budeme na planině sami
obrostlá malinovým houštím
svobodná jako vlaštovka
nikdy tě nezachytím
do sítě slov
nikdy tě nenalezu
ve věznici z papíru popisovaného těmito ubohými slovy
v nichž jen občas spatřím odlesk tvého obličej
jako ohýnek k výstřelu a zasvěštění kulky
na mou hlavu kraba samotáře
ve štvanici pořádané na sebe sama
nikdy tě nenajdu v krajině zaplněné slovy ani na obloze mlčení

...

Dívej se do tmy je tak barevná
uvidíš lesy třpytící se sněhem a vzdálená pobřeží
svůj obličej odrážející se šťastným úsměvem na hladině moře
když jsi zapomněla na svou minulost bludičky
která provázela pocestné do bažin
mezi nimi jsem byl já
přešťastný že jsem tě spatřil
drobnou fluoreskující rýhu ve tvém obličej
jak ti ji tam vyryl nůž času
je slyšet vzdálený třeskot lesy se setkávají
aby si řekly poslední pozdravy
jako my na palubě lodi
která se řítí
do víru tolik vůní tolik květin
do kraje tak krásného že v něm nelze žít
jak zapomenout na nůž rozpárané břicho vichřici slov metenou
od úst k ústům
jak zapomenout na rudé štěrby očí toho který si říkal otec
vesmíru
budeme se rvát s fialkami budeme strhávat perníkové chaloupky
budeme se potkávat jako jarní vichry
na místech kde vaří v kotlíku svůj věčný nápoj strýček čas

Karel Šebek (ročník 1941), básně ze sbírky *Dívej se do tmy, je tak barevná* (Host 1996).

VI.

Pavel Řezníček

Cigareta u mrtvé

Byl to velice divný rok
Umřel Hitchcock Jan Novák-Mesiáš a taky Mae Westová
Henry Miller Richard Hašek Bill Evans
A Werich
Filosof Althrusser uškrtil svou ženu
Johnna Lennona zastřelil šílenec
V Las Vegas uhořelo v hotelu 80 lidí
A teď 9.listopadu umřela v Paříži
TOYEN
Umřela Neuhořela
Co zbývá Co zbývá

P ř í l o h a

Den poezie

16. listopad 2000

čili 3 × 6

Den poezie

16. listopad 2000

čili 3 × 6

Jen žlutý spektr opuštěné doupě zbytek noci Gobi
 Nebezpečná hodina po představení larva ospalé území
 Snad přijde Štyrský a položí cigaretu u mrtvé
 Jednou taky umřu
 Spálí mne a po rozptylu roztahají hráběmi
 A to všechno pokropí hadicí
 Při kremaci mi zahrajte
 "Round About the Midnight" od Theolonia Monka
 A při rozptylu "Místy" od Erica Garnera
 Pak můj popel přiodějte do maršálské uniformy
 A přidejte mi několik pluků zuávů
 Dobudeme Evropu a ještě to staré zrcadlo z koupelny
 Do kterého někdo nehtem vyškrábal "jdi koupit lasičku neháže vejci"
 Naše krematoria čeká v budoucích 70 letech
 Závažný úkol
 Spálit všechno obyvatelstvo naší aglomerace
 Bude to fuška
 Protože lasičky opravdu neházejí vejci

Zvířátka vezměte mne za svého

Čekám na to
 až mě uzná za dobrého telefon z telecí kůže
 až kohoutí rypák mě vytáhne z vody stehno
 a řekne: Dost korunovali jsme ti prach na mandát
 Čekám na to až sláma natočí na mě své věže
 a plavci z ní klopýtnou o nastavenou čepici
 Čekám na to až se začnu líbit herci v hrncích na kole
 Až mě uzná za dobrého páter Jebemti k vysoukání rukávů
 Až městští biřici mě vyprovodí za brány přímo do otevřené knihy
 Kterou tu zanechaly dámy vystupující z par včel
 Chtěl bych se tolik líbit ženským
 Nebo aspoň vejci spěchajícím na vlak
 Ale nespřáhl jsem se s vévody spřáhl jsem se s postraňky
 Nesnídal jsem jeskyni spřáhl jsem se s herci na utěrku
 Nedostanu kredit od lžice zalomené v srdci kozla

Cikáni šle nenosí

Ještě jedno osvětlené okno
 za ním výsměšný pohled idiota
 nebo lidožrouta
 nedopalky cigaret ve skleníku
 ještě jedno osvětlené okno
 uprostřed hluboké noci
 Celý zástup červených rukavic
 podivná samota jako kotoučová (strojní) pila
 jako špaček utlučený baseballovou pálkou
 Hle už jdou ulicemi
 kusy chleba se špekem
 ne cikáni šle nenosí
 výsměšný pohled květiny
 na nádraží
 dvě boule za ušima
 a zpěv skřivánka nad přicházejícím ránem
 Košerácký nůž od krve
 v kaluži po dešti
 čenichá po vajglech
 protože rád kouří

Pavel Řezníček (ročník 1942), básně ze sbírky **Plovací sval** (Clinamen 1994).

P ř í l o h a

Den poezie

16. listopad 2000

čili 3 × 6

P ř í l o h a

Den poezie

16. listopad 2000

čili 3 × 6

P ř í l o h a

Den poezie

16. listopad 2000

čili 3 × 6

šest potřetí

(básníci mladší generace):

Olga Vnuková

Kristián Murný

Petr Havlina

Luboš Vlach

Robert Lahoda

Milan Šedivý

P ř í l o h a

Den poezie

16. listopad 2000

čili 3 × 6

P ř í l o h a

Den poezie

16. listopad 2000

čili 3 × 6

1.

Olga Vnuková

Milosrdná

„Danielko, co to máš za kytky?
Kde a proč si je trhala?“
„Vždyť jsou krásné,“
rozzářil se ten ksichtík mé spolubydlící
z kterého je mi hůř a hůř.
„Utrhneš květinu, ona ti zvadne.
Dáš ji do vody, ona se utopí.
Dáš ji do země, plevel ji zahubí.
Tak proč si je trhala?“
„Abych je zachránila,“
kvítkne a zatřese svou přetouženou hlavinkou.
Tak to je Danielka, má spolubydlící.
Bydlíme spolu v čísi hlavě,
už dva měsíce nezaplatila nájem
a tahá mi sem kytky!
Budu ji muset vyhodit.

Rozvoji vpřed!

Instantní mléko, instantní káva,
instantní polévka, instantní lidé.
Nasypte do sklenice,
zamíchejte instantní přípravek do vody
a je tu nový člověk!
Sklady plný instantních lidí v sáčku.
Sáčky plné instantních kostek na lidi.
Lidé, už ale docela prázdní.
Prázdní.
Bez citu, bez lásky.
Pouze instantně prázdní.
„Dáš si kafe?“
piští z dálky Danielka.
„Jo,“

říká něco ve mně.

„A chceš do něj to dobrý rozpustný mlíko?“

„Jo,“

říká něco ve mně.

Blue

Kdyby všichni byli modrý,
to by se žilo!
Teď jsou všichni zelený.
Třeba ten děda tam v metru,
ten je zelenej závistí!
Ale až všichni budou modrý,
to bude živůtek!
„Nesu ti to kafe!“
přichází Danielka
„Dík,“
vyleze těžce ze mě.
Všímám si – má modré šaty.
Modré šaty s bílými kytičkama,
asi jsou to pomněnky nebo co?!
Je to modrá.
Když se na ní díváte z dálky,
kytičky vám splynou v plochu
a vnímáte jen tu jejich modř.
„Hej, to kafe! Bude studený!“
řve spolumajitelka.
„No jó,“
říká ta druhá
a celá postava v zelených šatech odejde.

Olga Vnuková (ročník 1981), básně z ineditní sbírky **Monology** zcenzurované **Danielkou** (1998).

11.

Kristián Murný

Moudré knihkupectví

Zapalte louče
ty černé oči tvé
housle tesklivé
a pod jabloní nech si zdát tu píseň....
...jen jako přichází
ať každý člověk křičí

III.

Petr Havlina

Je třeba vymetat a čistit
 ty odporně lidské tvary konečně
 nabývají kamenné inteligence....

je třeba mých snů
 - na skladě všech knihkupců

Reprodukováný doktor

V klimatu zlhostejnění a nevolnosti
 provokace a skandálů
 ctižádosti těch mladých lidí
 odpor – negace – destrukce
 jsem doktor
 a předepisuji Vám pouze lhostejnost a
 posměch
 impulsy vzdálených vzpomínek
 nápor potlačených tužeb
 půjčím Vám své magnetické pole
 tu euforii objevu – vytržení mořeplavců
 sen je pravý život a zoufalství jen světa snem
 a jen ve stavu mezi spánkem a bděním
 nacházím inspiraci – vědění – proměnu
 možnosti vnímání světa – cítění – smysl....
 ÉRA SPÁNKŮ
 jaký význam má náhodně nalezený předmět?
 nabývá stále větší závažnosti
 doktor je v deliriu

Neandrtálský sexista

Tisíce krve a tři litry dveří
 to v malířství vůbec nic neznamená
 velký tlustý abecední seznam
 výskej mi vlasy –
 - po čtyřech dnech to na mne sedlo
 byla to kamarádka – hrozně šeredná
 masturbace ve sloji – poslední dobou....
 To je vážně dobrý – černá a bílá vůbec není.
 Jsem absolutní člověk – de facto problém
 jedu si na venkově, jen tak na kole....

Kristián Murný (ročník 1974), básně z rukopisu.

...

Mistr Li dříme
 Na konopném papíru
 zasychá báseň

Postava

kabaret zubů
 žebra prožraná
 kůže varana

...

Smála se
 v kamnech kabát chyt
 hořel

Petr Havlina (ročník 1975), básně z rukopisu.

IV.

Luboš Vlach

...

Budu zase muset hned jít.
 Vždycky, když přijdu hned,
 musím jít na vzduch. Trochu
 na vzduch se provětrat.
 Zchladit horkost.
 Promrzat na kost.

...

Psychiatrie definuje
 normalitu jako stav
 nepřítomnosti duševní
 poruchy, přičemž ta není
 definována! Skvělé, ne?

P ř í l o h a

Den poezie

16. listopad 2000

čili 3 × 6

P ř í l o h a

Den poezie

16. listopad 2000

čili 3 × 6

Norma je operativní!

Zdroj nejistoty je však jistý.

...

Zamotal se do chodeb. Kdo ho

vytáhne, ten musí vstoupit,

kdo vstoupí, musí být

vytažen tím, kterého

vytáhl – ten tam opět vstoupí.

Luboš Vlach (ročník 1958), básně ze sbírky **Turnus** (2000, vydáno vlastním nákladem).

V.

Robert Lahoda

No poesie!

viděl jsem živýho básníka

jeho dílo docela ušlo

ale četl ho stylem

jakoby předčítal dětem Honzíkovu cestu

a i to bylo větší žrádlo!

dopil jsem svý Krušovice

a věděl

že od něho si knížku nikdy nekoupím

radši ty prachy dám Lakatošům na chleba

no spíš na uherák

protože starej Lakatoš má Mazdu

a na každý ruce jedny zlatý hodinky

divný že

jo a zítra nastříkám sprejem na první zed'

No poesie!

neboť tý mý se to týká taky

Konečný klídek

smrt nebolí

smrt – je pohodlí

konečný klídek

máme tu pohodu

a kostry dívek

můžeme tipovat

jak krásný byly

kdopak je zahříval

když ještě žily?

Tramvaj matiné

Ožahne Ti tváře

atomová záře

"Vole ty si ty kraviny

někam piš, jednou z tebe ještě něco bude

třeba slavnej básník

a budu si k tobě chodit pro podpisy."

říkal jeden pubescent druhému

když čekali na tramvaj a stříkali si do očí

nervovej plyn

jsem rudej?

jseš a jak

ale neboj o zrak nepřijdeš

VI.

Milan Šedivý

Růst

to byl nervovej plyn, ale nefunguje
 tak to byl nervák – hm díky
 nastoupili do tramvaje
 bylo jich celkem pět
 bylo už navečír
 ani světlo ani tma
 pyk vypluli ven
 a přistoupili dva hippie třicátníci
 tak si než půjdeš dáme ještě dvě točený
 já, když jsem ji viděl poprvý, jsem nejdřív nevěděl
 jestli je to ženská nebo chlap
 protože to nebylo poznat
 a ptal jsem se kolegy
 Ty, hele, prosím tě
 to?
 vybať hned bez přípravy
 „né to je lezba“
 a vona je ke všemu hrozně zlá
 a kdyby aspoň byla hezká
 navíc příšerně chlastá pivo
 to je fakt
 tuhle jsem ji viděl jenom v kalhotkách a zjistil
 že už má docela pěkný panděro
 a když ho vyvalí v křesle
 tak to je teda něco
 a s ní mám přežít noční
 já se snad předtím ožeru
 a do toho ještě ty dva teplouši
 Vystoupili na Vostrčilově náměstí
 pak na Palackým tramvaj vykolejila
 a já si rozbil hlavu

Robert Lahoda (ročník 1974), básně ze sbírky **Jak mě život nakop**
 aneb **Jednou mi jedna řekla** (2000, vydáno vlastním nákladem).

Buky nohou tvých
 prorůstají do rusovlasé země
 co kořeny dávných
 S vděčností
 ohledáváš své oči
 jak by ve vykotlaném možno bylo nalézt
 čemu pojmenování chybí

Nemocný

Z člověka snesen na zemi
 říčně vztahuji konečky prstů svých
 k usouzené tváři ženy
 Vzdálený se ptám
 co z tvého tlumeného pláče se rozsypalo
 že zvenčí doléhá sem
 přecházení nepokojných ptáků

...

Tvoje kročeje se ubírají
 postranními ulicemi vědomí
 Nad pozorným krokovým
 obé očí tvých
 Uvědomuješ si
 lomící ruce akátů
 jejichž slzy kmenů
 stékají po obou stranách tebe
 Je třeba uvěřit těhotným zkušenostem
 jejich odpradávného spění

Milan Šedivý (ročník 1977),
 básně z rukopisu.

P ř í l o h a

Den poezie

16. listopad 2000

čili 3 × 6

V příštím čísle (vychází 30. listopadu 2000)

si přečtete:

Vladimír Novotný
o souborném vydání básnického
díla Jindřicha Heislera

rozhovor
s Pavlem Krešnarem

Štefan Švec
o nové knize Jiřího Dynky

Představujeme Vám:
Šimon Šafránek

Na shledanou příště!